

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

HOUD: Ind. Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.) 11 Juni—28 Juli 1928. — De „Oost en West”-dag. — Het nieuwe verblijf van „Oost en West”. Bureau Alg. Secretaris (foto). — Emigratie van Europeanen naar Suriname, door Prof. Dr. P. C. Flu. — Op reis naar Borneo. Dertig dagen in de Roode Zee, door H. F. Tillema (vervolg). — Van Week tot Week. — Kunst-, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Pers-overzicht uit de Ind. Bladen: Uit de Europ. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. Mededeelingen: I. Van het Dag. Bestuur, II. Van het Inform.-Bur. — Mutatiestaat van 30 Mei tot 6 Juni

Indische Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.)
11 Juni—28 Juli 1928.

Thans is de vóórverkoop van toegangskaarten voor I.T.A. opgesteld. Wij herinneren er de leden aan, dat voor hen persoonlijk op de kaarten 50 % reductie wordt verleend. De prijzen worden dus:

Wekelijksche kaarten	f 0.50
Zondagskaarten	„ 0.30
Doorlopende kaarten	„ 3.75

Zij, die van deze gunstige voorwaarden gebruik wenschen te maken, kunnen thans kaarten aanvragen, insluitend via het Secretariaat van hunne afdeeling.

Voor de leden van de Afd. Arnhem zijn de doorlopende toegangskaarten verkrijgbaar op het Secretariaat, Nieuwe Plein 52, des morgens van 10 tot 12 en des middags van 2 tot 4 uur, op vertoon van de ledenkaart 1928. Het per telefoon.

Ledenkaartverkoop voor andere afdeelingen kan te Arnhem niet geschieden.

Op grond van meerdere, o.a. administratieve, bezwaren wordt het ons noodzakelijk de gelegenheid voor de leden van „Oost en West” om via de Secretariaten van onze Afdeelingen 50 % reductie te krijgen op de toelatingskaarten, niet langer open te stellen dan tot en met 30 Juni a.s.

Aangezien, behalve voor de leden van de Afdeeling Arnhem, aan de loketten op Zippendaal geen reductie kan worden verleend, lijkt het wenschelijk, dat de leden der over Nederland verspreide Afdeelingen zich zoo spoedig mogelijk na 11 Juni bij hunne Secretariaten voor kaarten ophouden.

De „Oost en West”-dag

aan alle leden en begunstigers onzer Vereeniging. (Voorloopige bekendmaking).

De Algemeene Vergadering zal dit jaar gehouden worden op 23 Juni e.k. En, natuurlijk te Arnhem, op het terrein van de I.T.A. De belangrijkste vergadering sedert de oprichting der Vereeniging, het op de plaats waar zij plaats vindt, op het terrein der tentoonstelling, welke door het Bestuur onzer Arnhemse afdeeling tot stand gebracht is. Reeds daarom wordt verwacht, dat de opkomst van leden uit alle afdeelingen en daarbuiten zoo groot mogelijk zijn zal.

De I.T.A. en de Algemeene Vergadering te zamen bieden als nooit te voren een eenige en bij uitstek gunstige gelegenheid voor een massale bijeenkomst, een „Oost en West-dag”, welke vanzelf leidt tot die nauwere onderlinge aanraking, welke alleen op een dag als deze verkregen kan worden. Een dag waarvan men spreken zal, ook in Oost- en West-Indië, waar onze leden er met waarering van zullen kennis nemen, zich verheugende lid te zijn van een vereeniging, welke op deze wijze haar doel en streven propageert. In deze tijdsomstandigheden van niet genoeg te schatten betekenis.

Zijn wij dan allen daarvan doordrongen, dan ook doet het Hoofdbestuur met vertrouwen een dringend beroep op aller besef van saamhoorigheid en

sympathie om, waar toch de meesten hunner voor-nemens zijn de I.T.A. te bezoeken, daarvoor te kiezen den dag der Algemeene Vergadering, 23 Juni, den „Oost- en West-dag.”

Moge deze roepstem algemeen weerklink vinden!

Het programma, dat nader wordt uitgewerkt — men wachte die bekendmaking af — luidt als volgt:

10.30 uur v.m. Samenkomst Hotel Oranje-Nassau te Arnhem, naast het station.

11.15 uur. Officieele ontvangst door het Gemeentebestuur in het Groot Restaurant op Zippendaal.

12—1 uur n.m. Algemeene vergadering.

1—2 uur. Noenmaal.

2—6 uur. Bezichtiging tentoonstelling, zullende te ± 5 uur een O. en W.-cantate worden uitgevoerd door 2 muziekkorpsen en 500 executanten.

6 uur. Gemeenschappelijke maaltijd.

Hierbij zij reeds thans aangeteekend, dat de verbinding der plaatsen van samenkomst met het stadhuis en Zippendaal (terug station) per autobus plaats heeft en dat de laatste trein, richting Utrecht, Den Haag, Rotterdam en Amsterdam, des avonds om 9.46 vertrekt.

Ziehier het voorloopig programma, dat, als gezegd, nader zal worden uitgewerkt en in het Kol. Weekbl. van 14 dezer, No. 24, bekend gemaakt.

Leden van „Oost en West”, toont dat zij tot een „Vereeniging” behoort en komt allen op!

HET HOOFDBESTUUR.

Afdeulingsberichten in verband met de I.T.A.

Afdeeling Amersfoort.

In de 2e week van Juli zal een excursie naar de I. T. A. worden georganiseerd, waaraan deel kunnen nemen de ouders met hunne kinderen, die dan vacantie hebben.

De Secretaris.

Afdeeling Apeldoorn.

1. Tocht naar Arnhem op 23 Juni.

De Secretaris zal gaarne opgave ontvangen van leden en begunstigers, die op dien dag aanwezig willen zijn.

Vertrek uit Apeldoorn 9.17.

Vertrek uit Arnhem 20.27.

2. Kaarten voor de leden en catalogi.

Storting van bedragen gaarne op postgiro No. 93038 van den heer Baars bij vooruitbestelling.

3. De Secretaris zal gaarne aan iedereen inlichtingen geven of bemiddeling verlenen en is daarvoor thuis elken Maandag- en Donderdagavond 7.30—9 uur.

Afdeeling 's-Gravenhage.

Door het Afdeulingsbestuur van 's-Gravenhage wordt aan zijne leden ter kennis gebracht, dat gelegenheid zal bestaan voor hen en de leden van hun gezin tot het gezamenlijk bezoeken van de Arnhemse Tentoonstelling, waarvoor de algeheele kosten uit en thuis per persoon zullen bedragen:

per 2e kl. incl. lunch, diner etc.	f 10.75	} inclusief footen, onge- vallenverzeke- ring, maar exclusief dranken.
per 2e kl. incl. rijsttafel, diner etc.	f 11.—	
per 3e kl. incl. lunch, diner etc.	f 9.—	
per 3e kl. incl. rijsttafel, diner etc.	f 9.25	

op Zaterdag den 23sten Juni (dag van de algemeene vergadering),

op Woensdag den 27sten Juni,

op Donderdag den 5den Juli.

Deelnemers gelieven zich telkens vijf dagen tevoren onder inzending der gelden op te geven aan het adres van den heer G. W. Erfmann, Cornelis Houtmanstraat 40, gironummer 116053, of bij persoonlijke betaling ten kantore van het Hoofdbestuur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, des morgens van 10 uur tot half 12.

Vertrek van den trein van het Station Staatspoor, des morgens om 8 uur 18, aankomst te Arnhem 10 uur 27.

Vertrek van Arnhem 20 uur 30, aankomst den Haag 22 uur 40.

De Voorzitter der Afd.:
F. VAN PESKI.

N.B. De reizen per trein en per bus (in Arnhem) moeten gezamenlijk gedaan worden, terwijl ieder op het tentoonstellingsterrein vrijheid gelaten wordt.

Aan de leden der afdeeling wordt nog bekend gemaakt, dat op den avond van den 23en Juni (zie

MENNO & Co.

BANKIERS

OPGERICHT 1902

KORTE VOORHOUT 6

(naast Hotel Paulez)

DEN HAAG

KLUISINRICHTING

— MET —

SAFE-LOKETTEN

TE HUUR

GEOPEND VAN 9 TOT 5 UUR
ZATERDAGS VAN 9 TOT 12 UUR

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN

Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen. 5513

Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

P. v. d. BRUL

VEENESTRAAT 15
Den Haag

Groote sortering HEEREN-,
JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeeling v. KLEEDING NAAR MAAT

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

INDISCHE TENTOONSTELLING TE ARNHEM

Maakt OVERAL propaganda
voor onze plannen

HET BESTUUR VAN DE AFD.
ARNHEM VAN OOST EN WEST

ZOEKT NIET

..... VRAAGT HET ONS

BOUW- EN WONINGBUREAU „THOMSON”

Valkenboschk. 279, Den Haag TELEFOON 30091

Belast zich met Koopen en Verkoopen - Huren
en Verhuren van Huizen

Inlichtingen en Adviezen kosteloos

HOTEL - RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
54148. Centr. verw. Warm-
& koud water op de logeerk.

Hotel „Promenade“, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 6035

BEZOEKT HET GEHEEL
OP NIEUW
GERESTAUREERDE
HOTEL-CAFE-RESTAURANT

KUYS-WITZENBURG

HAAGWEG - RIJSWIJK 5632

LUNCH, DINER en A LA CARTE
ZALEN voor Partijen en Vergaderingen
Aanbevolen door de Ver. „Oost en West“

DIRECTIE: A. HASTRICH,
v. h. Central Pavillon - Scheveningen

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR

DINERS AAN HUIS BEZORGD

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

TEHUIS AANGEBODEN

aan JONGEN of MEISJE in een Dokters-
gezin, in DEN HAAG (Duinoord).
Pension f 1200 p. jaar. Brieven No. 5654,
Bur. v. d. Blad, Nobelstr. 20, Den Haag

„THAANTJE“

Granen - Zaden - Vogels - Visschen -
Aquariums - Pluimvee-artikelen.
Vogelkooien in diverse prijzen.
Vraagt uitsl. H. P. C. Ochtendvoeder.
Aanbevelend, J. HAGEMEIJER
Fahrenheitstraat 553 - Telefoon 35439
Thuisbezorging zonder prijsverhoging

HONDEN- EN KATTENBROOD

Mevrouw, 5650

Zoekt U een goed adres voor fijne Vleesch-
waren, Comestibles en Delicatessen? —

— BEL OP 54992 —

waar U bovenstaande artikelen zonder prijs-
verhoging worden thuisbezorgd. Ook wordt
op verlangen dagelijks aan huis gehoord.

Aanbev., J. DEN BOON, Stevinstr. 88, Scheveningen.

INSTITUUT SCHOEVEERS

STADHOUDERSPLEIN 3

DEN HAAG :: Telef. 52594

NIC. WITSENSTRAAT 3

AMSTERDAM - Telef. 36731

PRIVE- EN CLUBLESSEN:

FRANSCH - DUIJSCH - ENGELSCH

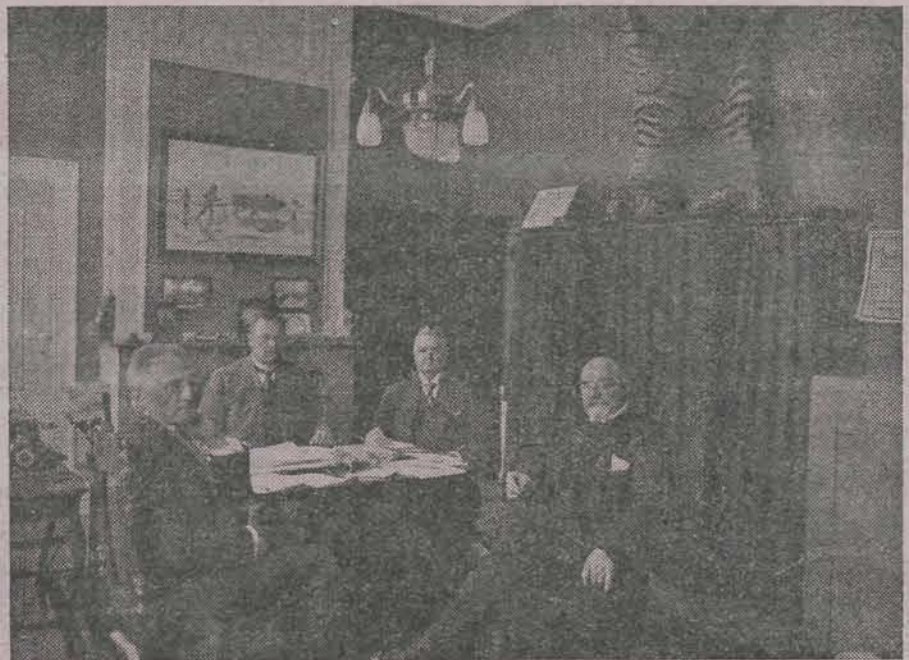
SPAANSCH - ITALIAANSCH

STENOGRAFIE :: BOEKHOUDEN

TYPEN - ESPERANTO 1-5201

PROSPECTUS GRATIS :: PROSPECTUS GRATIS

Het nieuwe verblijf van „Oost en West“.

Het Bureau van den Algemeenen Secretaris der Vereeniging

(Behalve de functionares, de heer F. H. A. van der Brugh, ziet men naast hem op de foto, van rechts naar links, de
hoofdbestuurleden F. H. W. L. R. Logeman, R. Zuyderhoff, algem. Voorzitter, en Jhr. Dr. C. S. G. Sandberg.)

de mededeelingen van het Hoofdbestuur hiervóór) het vertrek van den trein van Arnhem gesteld wordt op 9 uur 46 in plaats van 20 uur 30.

Afdeeling Groningen en Ommelanden.

De administratie van de Indische tentoonstelling te Arnhem bericht ons, dat de voorverkoop van toegangskaarten door het Bestuur van onze afdeeling kan geschieden. Ieder onzer leden, die kaarten in voorloop wenschte te koopen, kan deze opgeven aan de volgende adressen:

Jhr. W. W. Feith, Ossenmarkt 8, Groningen.
H. J. Bartelings, Directeur Zeevaartsch., Groningen.
P. J. Hommes, Oranjesingel 5, Groningen.
J. Franke, Fabrikant, Hoogezand F 76.

De prijzen der kaarten zijn als volgt:

Toegangskaat op gewone wekdagen f 0.50
Toegangskaat op Zondagen „ 0.30
Doorlopende kaarten „ 3.75

Toegangskaat worden voor leden van Groningen te Arnhem niet verkocht.

J. FRANKE,
Secretaris-Penningmeester.

Afdeeling Nijmegen.

Toegangskaat voor de Indische Tentoonstelling te Arnhem zijn voor de leden der Ver. „Oost en West“ verkrijgbaar ten huize van ondergeteekende, iederen Woensdag en Zaterdag van 2-4 uur namiddag.

Er wordt aan herinnerd, dat deze kaarten strikt persoonlijk zijn.

C. MOLLEMA,
Slichthorststraat 49.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Aan de Leden en Begunstigers te Utrecht en O.

Op Zaterdag 23 Juni (zie het U toegezonden Koloniaal Weekblad) en op Zondag 8 Juli zal bij genoegzame deelneming ons Bestuur een afdeelingstocht naar de I.T.A. organiseren. Ieder lid wordt dringend verzocht huisgenooten, vrienden en bekenden niet-leden op te wekken tot deelneming aan dezen tocht.

Op 23 Juni vertrek Utrecht 9.28 C.S., terug Utrecht 21.25 C.S.

Op 8 Juli vertrek Utrecht 9.28 C.S., terug Utrecht 17.00 C.S.

Reiskosten 3e klasse plus entrée tentoonstelling bij deelname van ten minste 50 personen ± f 2.50.

Den leden wordt verzocht vóór 15 Juni voor den 1en tocht en vóór 30 Juni voor den 2en tocht aan Mevr. Dr. C. Rutten-Pekelharing, C. Evertsenstraat 7 (Utrecht), op te geven, hoeveel kaarten worden verlangd, onder bijvoeging van onkosten of bij-

schrijving daarvan op gironummer 626611 (eerst-ondergeteekende).

Alle gewenschte inlichtingen verstrekken de stuurleden der afdeeling „Utrecht en Omstreken“

Mevr. Dr. C. RUTTEN-Pekelharing,

wvd. Presidente, C. Evertsenstraat

Mevr. L. P. VAN DER WIJK-v. d. Ha

Secretaresse, Maliebaan 127

H. SOMERMEYER,

Penningmeester, Frans Halsstr.

P. Ch. BOLAND, Frans Halsstraat 51.

N.B. Vriendelijk verzoek, de kaarten met inlichtingen over de I.T.A., die U dezer dagen zijn zullen worden toegezonden, onder Uwe kennis te willen verspreiden.

Emigratie van Europeanen naar Suriname,

door

Prof. Dr. P. C. FLU.¹⁾

Onlangs is er in verschillende Nederlands bladen en periodieken weer eens gepropagandeerd voor een kolonisatie van Nederlandsche boeren arbeiders naar Suriname. Medici deden daarbij hun best om te bewijzen, dat een Europeaan in tropen kan leven zonder aan de zoo gevreesde pische ziekten te gaan lijden.

Het voorbeeld door Amerikanen in Cuba en nama gegeven werd aangehaald als bewijs van hunne stelling.

Nu is het ontegenzeggelijk waar, dat men thans geheel anders staat tegenover tropische ziekten b.v. een vijftigtal jaren geleden het geval was.

Men kent van alle tropische ziekten, die in Suriname kunnen voorkomen, de verwekkers, precies hoe deze verwekkers van den ten op andere worden overgebracht en dank zij deze kennis is de basis gelegd waarop wij met succes een strijd tegen de ziekten kunnen organiseren.

Maar niet alleen kan men die ziekten bestrijden en voorkomen, men bezit ook een schat van geneesmiddelen, die, tijdig toegepast, den lijder van zijn wissel dood redden of hem spoedig weer gezond kunnen maken als, wat helaas maar al te dik gebeurt, de te beschermen personen, trots voorzorgen, toch ziek worden.

Evenwel, de maatregelen welke men ter voorkoming van ziekten nemen moet, kosten geld.

¹⁾ Tot ons leedwezen kon dit artikel, wegens gebrek aan plaatsruimte, niet in het vorig nummer worden opgenomen. — Red. K.W.

28, N°.
 JUNI 1928, N° 23.
 N:
 SCH
 EN
 -5201
 ATIS

VOOR NOORD OF ZUID, VOOR „OOST EN WEST”
 LIJNKAMP'S KLEEDING ALTIJD HET BEST!!

MAGAZIJNEN:
 GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT
 THOMSONLAAN, H. FAHRENHEITSTR.

ONS SYSTEEM:
 VOLLE waarde voor Uw geld

...geld en speciaal is dit met de malaria het ge-
 al. Bovendien is een georganiseerde strijd tegen
 tropische ziekten alleen dan door te voeren als men
 beschikt over een krachtige organisatie en een be-
 strijdingsdienst, die ruim van middelen voorzien
 en deskundige leiding heeft, en die bovendien de
 nacht moet hebben om de te beschermen personen
 dwingen tot het treffen en ondergaan van die
 maatregelen, welke ter voorkoming en bestrijding
 er ziekten noodzakelijk worden geacht.
 Dit laatste geldt alleen voor onontwikkelde per-
 onen. Meer ontwikkelde personen, die men niet
 zo gemakkelijk kan kunnen dwingen en daarom
 niet zoo gemakkelijk, dikwijls in het geheel niet,
 kunnen beschermen, kunnen alleen dan van de
 meerdere kennis op het gebied van voorkoming van
 tropische ziekten profiteren, indien zij voldoende
 belangstelling hebben om zich geheel in te werken
 in te denken in de voor leken lang niet eenvoud-
 ige epidemiologie der tropische ziekten.

De ervaring heeft mij geleerd dat dit laatste in
 de praktijk moeilijker gaat dan men denkt.
 Ik wil speciaal van de malaria spreken, omdat
 deze ziekte, niettegenstaande men precies weet
 waardoor zij wordt veroorzaakt, zeer nauwkeurig
 weet hoe zij door de anopheles wordt overgebracht
 ook de levensgewoonten van de anophelesmus-
 teten kent, niettegenstaande men over drie metho-
 den beschikt om tegen de ziekte op te treden, toch
 nog steeds het crux medicorum of beter nog het
 crux hygienorum der tropische artsen is gebleven.

Tegen alle andere ziekten, die de gezondheid van
 de mensch in de tropen belagen, b.v. tegen de
 dysenterie en de dysenterieën, kan men, met
 toehulp van betrekkelijk geringe middelen en
 geringe medewerking van den kant der te bescher-
 men personen, met groot succes optreden. Malaria-
 bestrijding echter kost veel geld, dat bovendien
 niet nuttig kan worden besteed, indien voorafgaand
 studie ons geleerd heeft hoe voor de speciaal te
 beschermen streek de strijd het best kan worden
 voerd. Resultaten, die men met veel moeite be-
 reikt heeft, kunnen alleen dan blijvend zijn, indien
 men steeds actief op den bestrijdingspost blijft en
 bovendien de medewerking en wel de volle mede-
 werking van de te beschermen personen geniet.

Schüffner, een medicus, die veel ervaring heeft
 op het gebied van de arbeidersverzorging op land-
 bouwbedrijven in de tropen en veel van zijn werk-
 sam leven aan de studie van malaria heeft ge-
 wijd, uitte zich kort voordat hij Indië verliet zeer
 pessimistisch tegenover de moeilijkheid van mala-
 riabestrijding onder landelijke verhoudingen in de
 tropen.

In een artikel in het Geneeskundig Tijdschrift
 voor Nederlandsch-Indië van 1916 beoogt hij, dat
 de verdelging van larven, door het dempen van
 natte broedplaatsen of door het draineeren van
 ze, of door het gieten van olie op hun water kost-
 bare maatregelen zijn, die alleen door zeer kapi-
 taalkrachtige gemeenschappen en dan nog onder
 bepaalde gunstige omstandigheden kunnen worden
 uitgevoerd. Hij wijst er nog eens op, dat alleen de
 beter gesitueerden en de intellectuelen op afdoende
 manier door mechanische bescherming tegen een
 infectie met malaria kunnen worden behoed en ten-
 toe haalt hij als bewijs aan voor het gebrekkige
 van de chinineprophylaxis als bestrijdingsmiddel
 der tropische malaria, het voorbeeld van Dar es
 Salaam, de hoofdstad van het vroegere Duitsch
 Oost Afrika. Daar was de bestrijding der malaria
 niet chinine door Robert Koch voorbeeldig geor-
 ganiseerd. Een speciale medicus, bijgestaan door
 een staf van helpers, onderzocht systematisch het
 gebied van alle inwoners der stad. Personen, bij wie
 de parasieten der malaria in het bloed vond, wer-
 den systematisch met chinine behandeld.

De bevolking kreeg hoe langer hoe meer tegen-
 over in de chinine en het resultaat was na een twaalf-
 jarige periode van strijd zeer onbevredigend, waar-
 op men op eene bevolking van 23.000 zielen jaar-
 lijks meer dan 19.000 Mark had uitgegeven.

Schüffner besluit als volgt (vrij vertaald):
 „De tropenhygiëne staat hier voor een harer
 moeilijkste problemen. Tegenover de malaria als
 volksziekte staat ze zoo goed als machteloos. Wij
 moeten moedig genoeg zijn dit te erkennen. Het
 is nu veel gemakkelijker om een bevolkingsgroep,
 die maar eenigszins wil meewerken te bescher-
 men tegen ziekten als beri-beri, mijnwormziekte
 dan nu wij de methode der voorbehoedende enting
 bezitten zelfs tegen cholera. Bij de bestrijding der

„malaria klinkt ons van alle zijden de roep: „je
 bent er niet toe in staat” tegen.

„Aan dezen toestand zal eerst dan iets veranderd
 „kunnen worden wanneer wij in de een of andere
 „richting een stap voorwaarts kunnen doen. Het
 „probleem zou opgelost zijn, indien men een
 „methode of middel kon ontdekken, in staat om
 „even snel en zeker de gameten (vormen van ma-
 „laria-parasieten die in het bloed der lijdens voor-
 „komen en voor de overbrenging der malaria van
 „belang zijn) te doden, als de chinine het de schi-
 „zonten doet.

„Men zou dan een wet kunnen aannemen die de
 „bevolking verplicht zich te doen behandelen. Thans
 „kan, waar de nabehandeling der met malaria ge-
 „infecteerden weken en maanden duurt, daaraan
 „niet gedacht worden.”

Zij, die bij het sanraden aan Europeanen van
 kolonisatie in een tropisch kustland met endemi-
 sche malaria zich beroepen op de vordering der
 tropische hygiëne en geneeskunde en daarbij wij-
 zen op de resultaten door de Amerikanen in Cuba
 en Panama bereikt en ook door andere landen on-
 der zeer speciale omstandigheden geboekt, maken
 zich schuldig aan schrijftafelgeleerdheid en hou-
 den in het geheel geen rekening met de veel moei-
 lijker verhoudingen welke de bestrijding der ma-
 laria onder een landbouwende bevolking met zich
 brengt.

Bij het wijzen naar de door de Amerikanen in
 Panama bereikte resultaten vergeten zij, dat men
 in Panama voor sanitaire doeleinden en daarbij
 hoofdzakelijk voor malariabestrijding niet minder
 dan 50.000.000 dollar heeft uitgegeven en dit voor
 het assaineeren van een smal strookje land langs
 de oevers van het te graven kanaal. Zij vergeten
 dat dergelijke sommen alleen onder zeer bepaalde
 omstandigheden door een zeer rijk land zullen wor-
 den uitgegeven, wanneer het er n.l. om gaat een
 groot nationaal of handelsbelang, wat het graven
 van het Panamakanaal was, te verzevenlijken.

Ik wil niet eens zoo pessimistisch zijn als Schüff-
 ner, maar toegeven dat men in een malarialand
 toch niet geheel machteloos staat tegenover de ge-
 volgen der malaria. Door een systematische behan-
 deling der zieken kan voor het individu, dat door
 malaria aangetast is, veel onheil worden voorko-
 men, maar volkomen moet ik Schüffner gelijk ge-
 ven dat het onmogelijk is om onder verhoudingen
 zooals men die nu eenmaal in de tropen heeft, zoo
 tegen het malaria infectiegevaar op te treden, dat
 men de bewoners garandeeren kan dat zij gezond
 blijven.

Europeanen, die in Suriname zich als kleine land-
 bouwers, als kleine of groote heerenboeren of als
 farmers willen vestigen (en alleen deze categorie
 van emigranten is voor de kolonie van belang, de
 andere categorieën zullen er niet eens werk kun-
 nen vinden), moeten rekening houden met een bij-
 na aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid met
 malaria te zullen worden geïnfecteerd. Blijven zij
 in het kustgebied, dan zal infectie met tertiana regel-
 matig, infectie met de gevaarlijke tropische malaria
 uitzondering zijn.

Bij goede medische verzorging behoeft het, zoo-
 lang men met tertiana geïnfecteerd is, niet tot sterfte
 te komen, maar bij infecties met tropica wordt
 de toestand gevaarlijker, ook als er een dokter niet
 te ver van den kolonist afwoont.

Tengevolge van de herhaalde malaria-aanvallen
 en recidieven wordt echter veel van het weerstands-
 vermogen van den kolonist ingeboet, veel van zijn
 energie gaat verloren en vooral als de kolonisten,
 wat toch in de bedoeling zal moeten liggen, blijvers
 zullen willen worden, zal de invloed van de ma-
 laria zich op den duur zwaar doen gelden. Voor de
 kolonisten zal verlot naar Europa uitgesloten zijn,
 tenzij zij zelf overtocht naar en verblijfkosten in
 het moederland zullen willen betalen.

Men ziet het, hoe lichtvaardig het is om het den
 menschen voor te spiegelen dat er in een tropisch
 land geen gevaar voor de gezondheid der landbou-
 wers te duchten is omdat de tropische hygiëne zul-
 ke goede vorderingen heeft gemaakt.

Maar zelfs indien de kolonisten volkomen gezond
 zouden kunnen worden gehouden, dan nog zou men
 met het aanmoedigen der kolonisatie alleen maar
 op grond van economische en sociale overwegin-
 gen voorzichtig moeten zijn. Men gaat toch naar
 een vreemd land om er een bestaan te vinden en
 men zou den kolonisten, die naar Suriname gaan,
 dit nooit kunnen garandeeren, laat staan dat men
 hun het vooruitzicht zal kunnen openen het tot een

NEDERLANDSCHE
 HANDEL-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
 Statuta're Reserve - 40.000.000.—

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrift-
 telijke en Telegrafische Credieten. — Reiscréditbrieven.
 — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Ver-
 koop van Effecten. — Administratie van Vermogens. —
 Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
 gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen
 voor groote administraties.

P. J. VAN DEN BERG & Co.

COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN
 Anna-Pauwlownastr. 87 - Den Haag - Tel. 12625
 OUD-MAKELAARS TE SOERABAYA

ALLE BANKZAKEN

DOOR LANGJARIG VERBLIJF IN INDIË EN
 SPECIALE CONNECTIES ZIJN WIJ IN STAAT
 INLICHTINGEN EN VOORLICHTING TE GEVEN
 IN INDISCHE CULTURES EN ZAKEN.

RADIOKOERSEN VAN 1.30 TOT 3 UUR
 worden ook op telefon. aanvraag gaarne verstrekt.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
 Belasten zich met alle Bankzaken
 Safe-Inrichting

C. J. L. VERMEULEN'S
 VERGROOTINGEN

NAAR OUDE FOTO'S - 1e KLAS UITVOERING
 ZEER BILL. PRIJZEN - VELE RELAT. IN INDIË
 TOUSSAINTKADE 20 :: DEN HAAG

JAN MESKER & Co.

PRINS HENDRIKSTRAAT 44-50
 DEN HAAG

COMPLETE MEUBILEERING

IN MODERNE EN ANTIEKE STIJLEN
 VRAAGT GRATIS ONZE UITGEBR. CATALOGUS
 BILLIJKE PRIJZEN :: BILLIJKE PRIJZEN

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
 „SIMPLICITAS”

VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
 IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
 BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR-REGELING
 VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
 KANTOREN: DENNEWEG 71-73
 GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
 TELEFOON: 11314 EN 12890

HAARLEM

N.V. v. BASTEN's Woninginrichting

WAGENWEG 102 :: HAARLEM
t.o. de Hazepaterslaan, Tel. 11159

Complete installatiën worden tevoren volledig begroot en opgegeven.

Al onze Meubelen, Tapijten, Stoffen, enz., worden onder schriftelijke garantie verkocht. Levering geschiedt franco door het geheele land, met eigen auto's.

Alle artikelen in onze Showrooms zijn geprijsd, zoodat iedere Cliënt zelf de prijzen kan zien.

AANBEVOLEN VOOR OOST EN WEST

W.J.M. SIMONIS'

BEDDENMAGAZIJN

GROENMARKT 34

TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS

ONZE „PHOENIX“ MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

**DE OUDST GEVESTIGDE A° 1885
POSTZEGELHANDEL**

Fa. G. J. H. ROOTLIEB & Co.
HEERENGRACHT 8
Tel. No. 11333 - Den Haag

Vraag onze nieuwste Prijscurant - Postzegels
Postzegelalbums - Benodigdheden 1927-28

Magazijn „DE RESIDENTIE“

L. BEESTENMARKT 119-121-123-127
OPGERICHT 1898 :: DEN HAAG

LEVERT

ALLE ARTIKELN ZOALS

KLEEDING, MEUBILEERING enz.

OP ZEER GEMAKKELIJKE
BETALINGSVOORWAARDEN

H.H. Ambtenaren speciale condities

Het meest gesorteerd Magazijn van Lingerieën, Modeartikelen, Tricotage enz.

in „DUINOORD“ is Magazijn „DE ZONEGRENS“

FREDERIK HENDRIKLAAN 99 :: DEN HAAG

Uitsluitend 1ste kwaliteit, scherp concurrerende prijzen

FILIALEN: Thomsonplein 26c, Den Haag

Pansierstraat 48, Scheveningen

zeker welstand te brengen. Daartoe is de economische toestand van de kolonie te slecht; zelfs de kinderen van het land, die zooveel beter aan allerlei ongunstige factoren zijn aangepast, kunnen er geen werk vinden; wat zou er een vreemdeling moeten doen? Bij drommen verlaten Surinaamsche jongens het land om in Noord-Amerika, op Curaçao of ergens anders op de Antillen of Brazilië werk te zoeken.

Gedurende mijn verblijf te Paramaribo heb ik de z.g.n. Hollandsche boeren, de afstammelingen van kolonisten, die nu ruim 75 jaar geleden naar Suriname gingen, bezocht. Deze boeren hebben hunne landerijen in de directe omgeving van de stad. Vee- teelt en kleine landbouw wordt door hen uitgeoefend.

Vroeger vond men hierin een goed bestaan, zoodat vele boerenfamilies het tot grooten welstand brachten. Na de emigratie van Hindoes en vooral toen deze zich ook in de buurt van de stad gingen vestigen en ook landbouw en vee- teelt uitoefenden, begonnen voor de boeren de moeilijkheden.

Bij mijne bezoeken vertelden alle boeren zonder uitzondering, dat zij het in die concurrentie met de Hindoes aflegden. De Hindoes waren met zulke kleine winsten tevreden, stelden zulke lage eischen aan het leven, dat zij de melk en de landbouw- producten tegen bespottelijk lage prijzen konden verkopen en daardoor de boeren dwongen ook met hunne prijzen omlaag te gaan.

Zelfs waren de boeren verplicht om producten, die alleen zij op de markt konden brengen, b.v. de bananen, tegen prijzen te verkopen welke door de Hindoes, die zich als tusschenhandelaars tusschen de boeren en bevolking hadden geplaatst, waren bepaald.

Alle boerenfamilies zonder onderscheid hieven dezelfde klaagliederen aan; concurrentie der Hindoes bewerkte hun ondergang. Zij zagen de toekomst duister in, tenzij de Regeering hulp bood en hun de mogelijkheid opende producten te verbouwen die op een buitenlandsche markt konden worden verkocht. In vee- teelt en het uitoefenen van den kleinen landbouw zag geen hunner eenige toekomst.

Dat een dergelijke hulp maar niet zonder meer van de Regeering kan komen is duidelijk en toch is men verplicht iets voor de boeren te doen; men kan toch niet zoo maar een driehonderdtal menschen, die indertijd groote diensten aan het land hebben bewezen en ook nu nog uitstekende burgers zijn, laten te gronde gaan!

Komt er meer leven in den grooten landbouw, komt er meer leven in de kolonie, dan is het misschien mogelijk, in samenwerking met groote landbouwcomplexen en met steun en voorlichting van het Gouvernement, een gilde van kleine farmers te doen verrijzen, die op eigen gelegenheid uitvoer- producten als koffie, suiker, oliepalmen, tapioca, sisal, sinaasappelen etc. verbouwen en met steun van groote ondernemingen of door het Gouvernement tot een coöperatieve vereeniging samenge- smolten, die producten naar het buitenland verzenden.

Het is billijk, het is zelfs de plicht der Regeering dat men, als het eens zoover mocht komen, in de eerste plaats denkt aan de afstammelingen der boeren die nu in Suriname wonen en om hulp vragen.

Kolonisten uit Nederland zullen n.m.m. eerst dan naar Suriname kunnen worden gelokt wanneer het blijkt, dat met de thans in Suriname levende boeren niets te beginnen is, of hun aantal niet voldoende mocht blijken om in de behoeften te voorzien.

In dit geval zal men echter aan de kolonisten, die naar Suriname zouden wenschen te vertrekken, den eisch moeten stellen dat zij voorbereid zijn voor de taak die men in het vreemde land hun zal opleggen, n.m.l. het uitoefenen van tropischen land- bouw.

Zoolang wij niet zoover zijn, is het op zijn minst ondoordacht om pogingen te doen gewone boeren of arbeiders tot het emigreeren naar Suriname te bewegen.

Leiden, 28 Mei 1928.

H.H. Secretarissen der afdelingen worden er nog- maals beleefdelijk aan herinnerd, dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen, die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezoekt.

Op reis naar Borneo!

Dertig dagen in de Roode Zee.

Door

H. F. TILLEMA. 1)

(Vervolg).

„Trekken!“

Er werd een lus om het kapotte blad gelegd, vige stalen trossen er aan bevestigd, de „winds- werden aangezet, langzaam aan, de trossen be- nen stijf te staan als een pianosnaar — tot een kabel knapte als ware het een touwtje! Ne- we gehaald. Weer trekken. Weer stuk. Nog een en nog eens. Toen moest het maar uit zijn. Z- kabela gehaald, die 25 ton konden verdragen, hiervan twee stuks aangebracht om over nog m- kracht te kunnen beschikken. We stonden bij aanzetten allen in groote spanning te kijken, w- de zaak begon voor ieder, na ongeveer 7 da- ploeteren, hoogst interessant te worden. De m- nen aan de windsen trokken wat ze konden „slip“ te voorkomen, de kabels begonnen hoe- ger hoe strakker te staan. Tot ze zóó strak s- den, dat het uiterste van ze gevergd werd. Gan- beweging in het blad! Van de zware kabeltross- braken plotseling een paar „draadjes“, het bew- dat de grens van hun uithoudingsvermogen o- schreden was. Dadelijk klonk het sein: los! land- blad zat wel heel vast! Na ernstige overweging w- besloten naar Perim te gaan, omdat men van dan- het bericht had ontvangen, dat daar een goed- gericht bergingsvaartuig lag.

Bandoeng—Eindhoven.

Een aardig oogenblik hadden we nog te Aden. der stuurlieden was in het bezit van een radio- stel. Hierdoor hoorden we op 'n avond muziek, e- van Malabar, toen van Eindhoven! De techniek i- wel schitterende vorderingen gemaakt sedert ik- jaar geleden voor het eerst de reis naar Indië m- te! Natuurlijk was er ook de gewone „radio“. I- maal daags kregen we telegrammen te lezen. belangstelling aan boord voor algemeen nieuws- vrij gering; de zeeman leest nooit geregeld e- bladen. Hij leeft uitsluitend in zijn eigen kle- kring, zoodat bij hem geen interesse wordt a- kweekt en onderhouden voor hetgeen er om- heen geschiedt. 't Kan niet anders!

Semarang wordt met regeeringshulp geassaine-

Op 'n dag las ik op het zwarte bord, dat Se- rang zal worden geassaineerd, waarbij de Rege- zal steunen. 't Deed mijn oude Semarangsche- goed te zien hoe men eindelijk, eindelijk, nade- al sedert 1912 over gedelibereerd is, tot 't inz- is gekomen, dat het gezond maken van de sta- de vlakke volstrekt niet uitsluitend een plaats- belang is, maar ook een groot algemeen! Moge- marang, evenals indertijd bij den aanleg der w- leiding, veer schrap staan als men zal gaan l- en bieden.

Van de radio vermeld ik nog, dat schepelin- à raison van f 1 de eerste 40 woorden brief- grammen kunnen meegeven aan passerende- ten. Dit tarief is billijk. Voor passagiers is- zeer veel hooger.

Perim.

Langzaam opstoomend kwamen we voor Per- Het binnenkomen van het zeer diep geladen s- bij stevigen wind en fellen stroom eischte- stuurmanskunst. Geholpen door de „Preserver“- bergingsboot, liep alles zonder moeilijkheden- Het bleek, dat de „Preserver“ een sterke sleep- was, voorzien van verschillende technische h- middelen als: draaibank, zeer sterke pom- hijschijnrichting voor 125 ton enz.

Automatisch S. O. S.-sein.

Aan boord was ook een automatisch S. O. S.- 't Scheen in het deel der Roode zee waar Pe- ligt, en waar zeer veel draadloos geseind w- niet aan het doel te beantwoorden. De boot- ook aan boord een compressor, waardoor een- machientje kon worden aangedreven. De werk- sfeer was van eenige tientallen meters! Me- toestel werden gaten om de moerbouten geb- Zoo'n gat was ruim 10 c.M. diep; er werden- ruim 120 geboord en dit op een diepte van- 8 M. 't Kostte eenige dagen voor ze gereed w- Aardig was de wijze waarop de duiker, die het- verrichtte, verbinding had met de wereld-

em. Dit had plaats niet via een „seintouw” als te Aden, maar met een leetje, waarop met 'n griffel werd geschreven en dat dan met een touw werd opgeschen. Met het antwoord er op werd de lei weer neergelaten.

Een flesch whisky te Perim f 8.—, te Aden f 3.—. Terloops vertelde de kapitein van de „Preserver”, dat hij in geen jaar aan den wal was geweest en dat het te Perim zoo duur was: 'n flesch whisky kostte er ± f 8.— en te Aden maar ± f 3.—.

Voor het werken onder water lagen we niet gunstig; het woei hevig, waardoor de duiker last had van den golfslag. Evenals te Aden hadden we quantaine, zoodat er weer niemand „naar den wal” mocht. (De zeeman gaat aan den wal, de niet-zeeman aan land. Deze twee woordjes spreken boekdelen voor den verstaander). De duiker van de „Preserver” hoorde, de bemanning der Manoeran dikte dagenlang. Dit opknappen van zijn schip is te zeeman lust.

Een der stuurlieden kreeg vergunning om te mogen zeilen in de baai. Voor zeilen zijn de reddingsboten door gebrek aan 'n kiel en een voldoende groot zeil heelemaal niet geschikt! Ook het roeien gaat met een bemanning, die de kunst van roeien meestal niet al te best verstaat, vrij slecht. Het blijkt dat de reddingsboten, omdat het draadloos telegrafeeren zoo'n vlucht heeft genomen, die doorbewegingsorganen ook niet meer zoo noodig hebben. Kan men er zich in geval van nood in beraden, dan wordt men wel opgepikt, was de algemeene opinie. Hoe het zij, de stuurman wou zeilen, omdat de „baas” voor de boot 'n kiel maakte en ook van een behoorlijk zeil werd voorzien. Ging best, vooral omdat er altijd wind stond.

De dagen verliepen. 's Zondags wierp de bemanning hengels uit, waaraan men af en toe groote visch ving. De zee daar schijnt zeer rijk aan visch te zijn. Prauwtsjes brachten groote hoeveelheden visch. Ze werden opgekocht door de Chineesche stobbers, die een waren ruilhandel dreven: voor 'n thempje, 'n jas of 'n broek, die door den visser eerst nauwkeurig werden bekeken, werd een ander visch naar boven geheschen. Maar niet altijd wakte die handel. Soms wilde de visscher baar geld. dan begon de kooper, de Chineesche kok, erg boos te kijken en te mopperen, maar het eind van 't lied was, dat hij in het logies alle voorhanden dubbels en kwartjes bij elkaar zocht om ze in een goedeltje aan een lang touw in het prauw- neer te laten. Dan heesch hij de mand met visch. Ze werd met zout toebereid, in den wind gedrogen om te drogen. Chineezzen hebben het voor- licht aan boord visch te mogen drogen!

Weer „trekken”.

Eindelijk waren de gaten geboord en kon men aan trekken, net als te Aden. Met de uiterste be- gangstelling werd dit werk gevolgd. Maar evenals te Aden zat het blad zoo vast als 'n huis: geen be- ganging er in te krijgen. De stemming, die tot nu toe weinig had geleden, werd er onder al die nega- tive resultaten niet beter op. Moest men nu naar Soudan? Daar lossen, het schip naar boven werken, zóó, dat de schroef bloot kwam te lig- en, waardoor men kon zien wat men deed en het zelf” (machinekamerpersoneel) kon doen? Maar dat zou heel veel tijd kosten, terwijl het overlade- an de lading ook niet was aan te bevelen, daar ze- ker zou beschadigen en het bovendien heel wat arbeidsloon zou kosten.

De duiker daalt af om dynamiet aan te brengen.

De duiker opperde het idee: het blad lossaan met dynamiet. Daar werd in het begin niet zoo heel

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
ROEMEENSCH ORKEST 5251
UITSTEKENDE KEUKEN
GERENOMMEERDE WIJNKELDER

veel voor gevoeld, omdat men vreesde voor bescha- diging van den van gegoten ijzer gemaakten dob- belsteen. Kwam er dan door den grooten schok een scheur in dit gietstuk, dan zou men het allicht niet merken. Onderweg zou dat blok dan kunnen breken met al de noodlottige gevolgen daaraan ver- bonden. Maar de duiker, die zeer veel met dyna- miet had gewerkt (hij vertelde, dat hij er al eens een groot schip mee had „doorgesneden”) zag de bezwaren niet. 't Kon best, er was niet 't minste risico aan verbonden, meende hij. Ten slotte werd er besloten eens een proefje te nemen met een klein stukje. Gezegd, gedaan. En wat 50.000 K.G. niet hadden kunnen bewerken, werd bereikt met 'n klein stukje dynamiet van 0.025 K.G. Ik zie den duiker nog boven komen, toen hij na de explosie naar het resultaat was gaan kijken. Ik zie hem nog 4 vingers boven water steken, vingers die gevolgd werden door een in den helm van vreugde stralend gezicht.

„Hieuwen.”

Het blad was 4 duim gelicht. Hoezee! 't Begon te dagen in onze harten, we zagen ons schip al weer onder stoom. „Nu hieuwen”, klonk de order. Na een paar uur hard sjouwen stond het gebroken blad op het dek. Fluks werden de maten van het nieuwe blad, dat al weken gereed stond om te wor- den gemonteerd, vergeleken met die van het oude. Alles klopte. Goddank! Het nieuwe blad werd over boord gebracht, langs zij getrokken en neergelaten. 's Anderen daags zou men de moeren er „even” op- zetten. Maar 't ging minder vlot dan men had ver- wacht; de draad der bouten was door het ophij- schen en neerlaten van het oude en nieuwe blad beschadigd en moest worden bijgeviold. Dat duur- de 'n dag.

's Avonds vertrok de „Preserver” om hulp te bie- den aan een Italiaansch schip, dat in de buurt van Mekka op de riffen was geraakt. Ik hoorde aan boord eigenaardige verhalen over dat afbrengen van schepen. 't Zou te ver voeren dit alles te ver- melden, waarom ik alleen maar opmerk, dat het soms min of meer „jutters”werk is.

Nog eens: „trekken”.

Eindelijk waren de draden bijgeviold en konden de moeren op de wijze als boven is vermeld, wor- den gemonteerd, nadat men eerst de ovale gaten met spieën had aangevuld. 't Ging niet al te ge- makkelijk. Er moest nog al stevig worden getrok- ken, waarvan het gevolg was, dat de sleutel brak. Gelukkig kon die „aan den wal” worden hersteld. Zes moeren kon men aanzetten, met de andere had men groote moeite. Om tijd te winnen wachtte men niet op het gereed komen van den sleutel, maar begon men aan het tweede blad. Dit wilde men be- proeven los te krijgen zonder het tijdroovende bo- ren. Er was veel golfslag, waardoor het werken onder water lastig was.

Tal van schepen passeerden ons. Met enkele kon- den brieven worden meegegeven.

(Wordt vervolgd).

Van Week tot Week,

Dinsdag 29 Mei tot Maandag 4 Juni.

OPENING DER I. T. A. Z. K. H. Prins Hendrik zal Maandag 11 dezer de Indische Tentoonstelling te Arnhem openen. Dit zal geschieden 's middags half drie.

Een mijn-ongeluk. Bandoeng, 30 Mei (Aneta).¹⁾ Den 27en zijn in de mijn Rantau Pandjang van de Kon. Paket-Mij., op Berouw, vijf arbeiders gedood en een zwaar gewond tengevolge van het kantelen van een opzetwagen.

J. G. L. Houthuysen †. Te 's-Gravenhage is over- leden de heer J. G. L. Houthuysen, oud-notaris in Ned.-Indië.

Univers. examens. Leiden. Doctoraal examen In- disch recht de heeren Soewarso Tirtowiagio en Mr. P. F. C. van Es. — Taalkundig cand. ex. Indologie de heer W. F. van der Kaden.

Utrecht. Taalkundig cand. examen Indo- logie de heer A. F. Bulthuis.

¹⁾ De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan de „N. R. Ct.”.

De Regent van Mr. Cornelis naar Nederland. Aneta seint d.d. 31 Mei, dat de Regent van Meester Cornelis, Raden Toemenggoeng Abdoel- rachman met het s.s P. C. Hooft voor studie- aangelegenheden naar Nederland is ver- trokken.

Generaal K. E. Schütt. Te 's-Gravenhage is, in den ouderdom van 65 jaar, overleden de heer K. E. Schütt, luitenant-generaal b.d. van het O.-I. leger. De overledene was ridder in de Orde van het Legioen van Eer, ridder 4e klasse der Militaire Willemsorde.

Benoeemingen. Batavia, 1 Juni (Aneta). Tot vice- president van het Hooggerechtshof is be- noemd Mr. W. W. Brouwer en tot raadsheeren Mrs. Dermout en Melissen. — Tot hoofd van de afd. Arbeidswetgeving en Statistiek bij het Kantoor van Arbeid is benoemd de heer E. A. C. den Hamer.

De Gouverneur-Generaal op reis. Na zijn bezoek aan de Vorstenlanden, heeft de Landvoogd, met gevolg, Malang en vervolgens Soerabaja bezocht, van waar hij den 2en Juni is ver- trokken. Den 4en was Z.Exc. weder te Welte- vreden gearriveerd.

A. P. Gadri †. Soerabaja, 1 Juni (Aneta). De 1e marconist van het stoomschip Blommersdijk, de heer A. P. Gadri uit Leiden, is na een be- zoek aan de Samarinda van den valreep geval- len en verdrongen.

Volksraad. Aneta meldt d.d. 2 Juni dat de heer Gonggrijp, Resident ter Sumatra's Westkust is verkozen tot lid van den Volksraad in de vaca- ture van het uittredend lid, de ass.-resident Meijer Ranneft.

Hoofd van de zoutregie. Batavia, 2 Juni (Aneta). Aan het hoofd van de zoutregie, den heer J. E. van Gogh, is op verzoek met ingang van 2 Sept. a.s. eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De Ind. Soc. Dem. Partij. Batavia, 2 Juni (Aneta). Ook het Bat. Nieuwsbl. meldt dat de heer J. E. Stokvis reeds binnenkort voor goed naar Ne- derland zou terugkeeren. Het blad heeft ook vernomen, dat ir. Cramer, lid van de Tweede Kamer, naar Indië zou gaan om op te treden als leider van de Indische S.D.P.

Gouverneur Van Kempen. Batavia, 4 Juni (Aneta). De gouverneur van Sumatra's Oostkust, de heer C. J. van Kempen, heeft het voornemen om in Sept. a.s. 's lands dienst met pensioen te verlaten.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

De Nederlandsche Muziek-tentoonstelling.

Het is stellig een goede en mooie daad geweest van de altijd levendig werkzame Afdeling 's-Gravenhage van het „Algemeen Nederlandsch Ver- bond”, om van 26 Mei tot 3 dezer in de daartoe af- gestane zalen van het Kurhaus te Scheveningen eene Muziek-tentoonstelling te hebben gehouden, welke, zij 't dan ook niet volledig, toch een ver- blijvend beeld gaf van het vele, dat Nederland op dit gebied te bewonderen geeft. Zij bestond uit zeven afdelingen n.l.: Nederlandsche instru- mentale en vocale muziekwerken, boeken en geschrif- ten over muziek, muziek-gravure, -geschiedenis en handschriften, portretten en plaatwerken alsook muziek-instrumenten, waarbij de Indische niet ge- heel vergeten zijn. De „Feestgids” vermeldt althans:

„Afgestaan door Dr. Onno Damsté, 's-Gravenhage: 5 trommen (Midden Preanger), slompriet of tarompet (Soendalanden), soe- ling, Soendasche rebab met strijkstok, rebab uit Midden-Java met strijkstok, inlandsche viool met strijkstok, gambang (Java), doek uit Celebes, voorstellende den strijd tusschen Rama en Rawana.”

Waar het „Algemeen Nederlandsch Verbond” ook de Ned.-Indië omvat, zou zeer zeker ter ten- toonstelling een volledige gamelan op haar plaats zijn geweest, zoo ook de bespeling er van onder Afdeling G: een lange reeks muziek-uitvoeringen en -voordrachten, 's middags en 's avonds, met de welwillende medewerking van de uitnemendste Nederlandsche kunstenaars op dit gebied, die veel tot den luister van het geheel hebben bijgedragen.

Op één van hen willen wij hier in het bijzonder terugkomen, omdat deze, de hoogbegaafde compo-

TENTOONSTELLING OOST- EN WEST-INDIE

VAN 11 JUNI TOT 28 JULI 1928

Koopt bij voorkeur bij onderstaande
Adressen. Denkt ook om de
„OUDE STAD”

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG

(OPENLUCHTMUSEUM)

Iederen Zondag Thé Dansante
SCHELMSCHWEG 17 :: TELEF. 2030.
ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

Mrs. M. ORMOND

82 Rijnstraat - ARNHEM - Telefoon 2152

Ladies' Tailoring and Dressmaking

Altijd in voorraad de nieuwste modellen
Middag- en Avond-Japonnen, Costumes, Mantels, etc.
MATIGE PRIJZEN

MELKINRICHTING

„MELBO”

KAREL VAN GELDERSTR. - TEL. 1088 - ARNHEM

UW ADRES voor het ONTVLEKKEN,

PERSEN, STOOMEN en VERVEN, is:

G. DE BLAAUW - ARNHEM

HOMMELSCHEWEG 81 - MANEGESTRAAT 13

Telefoon 3077

Voorschriften van H.H. Oogartsen

worden door mij billijk en zeer accuraat
uitgevoerd, met goeden pasvorm

H. W. MIDDELBEEK, Opticiën

HOMMELSCHEWEG 6 - TEL. 1370 - ARNHEM

A. M. SMIT & ZN.

Heerenhoeden - Modes

BAKKERSTR. 53 - ARNHEM
IN HET CENTR. DER STAD. GEEN FILIALEN

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN

JOHAN WILLEMS

ARNHEM

Magazijnen: Spijkerlaan 46, Telefoon 865.
„De Sphinx”, Hommelstr. 38-40, Tel. 1136.
Steenstraat 66 A-B - Telefoon 362.
„De Porselein Winkel”, Kortestraat 17-18, Telefoon 1286.

Het goede adres in Arnhem
voor alles op 't gebied van
Huishoudelijke Artikelen

Wij verzenden naar Oost- en West-Indië onder garantie.
Aanbevolen adres voor Oost en West.
Veel tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

PLATTE GOUDEN HEERENHORLOGES
Uiterst fijne DAMES POLSHORLOGES
REISHORLOGES

De naam **ALPINA** waarborgt U kwatiteit

F. G. HAAS & Zn. - Horlogemakers
BAKKERSTRAAT 42 - TEL. 1511 - ARNHEM

MANEGE J. VAN DEN EIJDEN ARNHEM

RIJPAARDEN TE HUUR

Rijles voor leden van de Manege per uur f 3.—, abonne-
ment 20 lessen f 55.—. Voor niet-leden: buitenrijden,
het te uur f 4.—, volgende uren f 3.—. Les in de manege
f 4.— per uur. Lidmaatschap f 25.—.

HANDEL IN LUXE RIJ- EN RIJTUIGPAARDEN

— FOTO — ARTIKELEN **eapi**

N. KRAMER - KL. OORD 2 - ARNHEM

KUNSTNIJVERHEIDSHUIS DIE OLDE MUNTE

BAKKERSTR. 56a, ARNHEM - TEL. 294

KUNSTAARDEWERK - RAM
GLASWERK - LEERDAM
„VEEFWERK - DE INSLAG
TIN - BRONS - LEERWERK
SCHEMERLAMPEN - GRAFISCHE KUNST

HOTEL BELLEVUE (Nieuw)

ARNHEM :: TELEFOON 128
Gelegen over het Park ZIJPENDAAL en Sonsbeek
(TENTOONSTELLING). Kamers met volledig Pensio
Restaurant van 5-7 uur.

CONSTANT MEIJER

H. VAN SANTEN

v. h. H. VAN ZOEST

BLOEMENMAGAZIJN

BAKKERSTRAAT 58 - ARNHEM

OUDSTE EN GROOTSTE ZAAK TER PLAATSE

BLOEMWERKEN

in ieder genre

Tel. 356 - Oppericht 1853 - Post-Giro 66102

BEZOEKT CABARET-DANCING

STEENSTR. 107 **MODERN** ARNHEM TELEFOON 97

Optreden van Eerste Rangs Specialiteite

Elken Vrijdag nieuw Cabaret-Programm

Jazzband-Orkest :: Fijne Parketvloere

Familie-Pension „PARKOORD”

APELDOORNSCHESTR. 14 - ARNHEM

Telefoon 2620

Gelegen in de onmiddellijke nabijheid
van Park „Sonsbeek” en het Velperplein.
Frissche Kamers. Uitstekende Keuken.
Badkamer. C. A. S. LINTHOUT

WONINGINRICHTING „HESTIA”

ARNHEM - TOONKAMERS: KERKSTR. 28 - TEL. 2903
GEHEELE MEUBILEERINGEN

ONTWERPER

PIET IZEREN
Binnenhuis-Architect
G. FEENSTRA
Architect B. N. A.

Adviezen en inlichtingen bij
J. A. KRUDOP - HEEREN
bij Nijmegen - Tel. 1106

TENTOONSTELLING „OOST- EN WEST-INDIE

Fa. FRIEDRICH HOFSTEDÉ - ARNHEM
BAKKERSTRAAT 66 :: TELEFOON 520

ALLE SOORTEN INSTRUMENTEN
EN ONDERDEELLEN IN GROOTE
KEUZE STEEDS VOORHANDEN!!

MUZIEKINSTRUMENTENHANDEL

A.I.C.

De A.I.C. belast zich met de uitvoering van elektrische sterk- en zwakstroominstallatiën.
De A.I.C. zorgt voor complete sanitaire inrichtingen en warmwatervoorzieningen.
De A.I.C. heeft een ruime sortering elektrische-, gas- en sanitaire artikelen.
De A.I.C. geeft gratis deskundige adviezen en maakt plannen en begrotingen kosteloos.
De A.I.C. is het beste, meest vertrouwde en goedkoopste adres.

Wendt U daarom tot de 5553

N.V. Algem. Installatie Compagnie
Koningstraat 48 - Arnhem - Tel. 404

Aanbevolen adres door vele Indische families.

KON. NED. MANDENFABRIEK
FERD. VAN VLIET
STEENSTRAAT 11 - ARNHEM - TEL. 65

ALLE SOORTEN MANDWERK
SERRE-MEUBELN

INDIE.

Beschaafd jong Meisje zag zich gaarne geplaatst bij familie met 2 of 3 kinderen, om mee naar Indië te gaan met September. Brieven onder letter D aan Boekhandel ROMIJN, Oosterbeek.

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL

ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ
Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5566

HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE.
SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

Rustig Zomer- en Winterverblijf

JONCKERBOSCH
HATERT BIJ NIJMEGEN
TELEFOON 888

PROSPECTUS MET ALLE INLICHTINGEN GRATIS.
S. J. MULDER —:— EXPLOITANT

Eigen Park en Bosch (ca. 24 H.A.)
Vijvers
Tennisbaan
Garage - Stalling
Alle gemakken:
Electr. licht, koud en warm stroom, water, badkamer, ruime zit-slaapkamers, conversatie-, lees- en muziekzaal. Dames- en Heeren-Kappersalon.
Deftig - Rustig Degelijk
Prima keuken

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
NIJMEGEN 5489

DE AANDACHT van zakenlieden wordt gevestigd op de gelegenheid tot het plaatsnemen van „stands” op de I. T. A. (Indische Tentoonstelling te Arnhem).

landsche kunstnijverheid, beschreven door den deskundigen Resident J. E. Jasper, staan ook eenige wetenswaardigheden omtrent de toenmaals daar uitgevoerde Javaansche muziek. Zoo lezen wij op blz. 25 o.m.:

„En te midden van al die rustig werkende nijveren in de z.g. *kampoeng toekang*, is een plaatsje gereserveerd voor de uit Koelonprogo afkomstige *mijogo's* (bepelers) van de „*gamelan kroempjoeng*”, die uit deze primitieve instrumenten van bamboezen kokers zachtklinkende muziek ten gehore brengen.

„De *gong* van dit orkest is een dikke bamboekoker, waarmede men, door hierin op bepaalde wijze te blazen, een diepen, galmenden metaalachtigen klank kan doen ontstaan.”

De *Wajang orang*- en de *Topeng*-voorstellingen door den Rijksbestuurder aangeboden, genoten ook op muzikaal gebied de medewerking der aan onze lezers welbekende Djocdjasche, Tooneel-, Dans- en Muzieksehoel: *Krido Bekso Wiromo*, terwijl buitendien elken avond ten gehore werd gebracht: „het orkest met de zeer mooie, welluidende *gamelan*” van den heer *Lie Djing Kien*.”

Als bijzonderheid vermeldt de verslaggever hierbij, dat er een *wajang koelit tjina* werd opgevoerd: „een merkwaardig schaduwbeeldenspel, dat zoowel in het vertolkte verhaal, als in vorm en versiering der lederen figuren verchinescht is.”

En verder lezen wij omtrent een andere nieuwigheid:

„De „*ketoprak*”, een uit Solo naar Djokjakarta overgebrachte nieuwe vinding op het gebied van Javaansche muziek en danskunst, is een mengeling van de *wajang orang* en de z.g. *komedie Stamboel*; zij ontleent haar naam aan het geluid, waarmede men het dansrythme accentueert door het slaan op een *lesoeng* (rijststampblok) of een stuk hout of

NIJMEGEN.

Te koop, in nieuw geprojecteerd villapark, moderne, onder architectuur gebouwde Landhuizen met tuin voor den gegoeden middenstand. Gem. koopp. f 9500. Hyp. aanwezig. Inl. v. BENDEGOM's Bouw-Bureau, Hazenkampscheweg 109, en Makelaar VERBEEK, St.-Annastraat 71, Nijmegen. 5653

Een ouderwetsche Borneo-Sigaar **REIJNVAAN'S No. 116**

Een UITmuntende Sigaar voor 8 cent
Sigarenmagazijn „De Winter” 5679

P. A. BOTTINGA

Koningstraat 5 - ARNHEM - Telefoon 116

J. W. BAARD - ARNHEM
GLAZENWASSCHERIJ EN SCHOONMAAKBEDRIJF

Fabriek van: MARKIEZEN,
-:- ZONNESCHERMEN -:-
JALOEZIEEN en ROLLUIKEN 5688

WESTERVOORTSCHEDIJK 105-106 - TELEF. 1342

LUSTEN IN ELKE UITVOERING
MAAKT U **JOS DIRKSE**
LEVERING VAN ALLE KUNSTSCHILDERS ARTIKELN
ARNHEM
KONINGSTR. 75
TEL. 833

Studio Moonen

PASTOORSTRAAT 9
ARNHEM :: TEL. 3420 552

UW Fotograaf??

bamboe, een der instrumenten van het begeleidend orkest, waarin voorts enkele gamelan-onderdeelen, een fluit en een viool worden bespeeld.

„De klassieke *lakon* van de wajang is vervangen door voor het volk bevattelijker duizend- en één nacht vertellingen, sproken of legenden, bij de vertolking waarvan alleen acteurs optreden van wie sommigen vrouwenrollen vervullen.

„Gekleed in fantastische kostuums komen en gaan zij, dansend naar Javaanschen volkstrant, met sterk rythmisch beweeg; hun actie, uiteraard levendiger dan in elke wajangvertooning, wordt afgewisseld door een eenvoudige dialoog en door zang in de klagende melodieën van eenige bekende *lagoe's* (*midjil*, *poetjoeng* en *idjo-idjo*).

„Heeft door de toevoeging van tooneelspel en de opvoering van verhalen met een voor iedereen begrijpelijke intrige deze nieuwe vinding dadelijk ingang gevonden bij kampoeng- en desalieden, de *ketoprak* is bovendien gemakkelijk in haar opzet, stelt even gemakkelijk iedereen, die zang, dans en tooneelspel wil beoefenen, in de gelegenheid, om daaraan deel te nemen. Want zij eischt geen kostbare kostuums als de *wajang orang*; men kan volstaan met op den pasar gekochte katoentjes en klatergoud.

„De zeldzamer wordende, zelfs niet meer te huren volledige *gamelan*, zooals deze gebruikt wordt bij de *wajang orang*, kan men vervangen door een goedkooper orkest van de samenstelling, als hierboven aangegeven. In stede van naar de oude, moeilijk aan te leeren stijlen, danst men met eenvoudiger bewegingen gemakkelijk op de duidelijke cadans der muziek.

„En zoo hebben gesprek en zang plaats in het gewone Javaansch van den dagelijkschen omgangsvorm.

„Bij de *ketoprak* bestaat een grootere keuze van

WEIMARSTRAAT 119

(tuss. Regentessepl. en Beeklaan)

MANUFACTUREN, LINGERIEEN, KOUSEN,
SOKKEN, ENZ. - BABY-ARTIKELEN

HET VERTROUWDE ADRES VOOR REPATRIEERENDEN

Aanbevelend, L. A. KWANTEN

de op te voeren verhalen dan bij de *wajang orang*; de ontwerpers daarvan lasschen brokstukken uit Maleische, Arabische of Europeesche vertellingen, en sproken en legenden uit de Javaansche folklore met eigen fantasieën aaneen tot een tooneelstuk, dat, al naar gelang van de gelden, waarover de beroeps- of dilettant-acteurs beschikken, met eenige tooneeluitrusting of op sobere manier wordt opgevoerd.

„Vaak is het tooneel niet meer dan een door kleine paaltjes afgegrensd vierkant van een staanden vloer; coulissen worden zelden gebruikt. „Wil men het idee van een tooneeluitvoering meer uitwerken, dan wordt een verhoogd plankier opgericht met beschilderde schermen van de soort, als welke men gewoonlijk in de z.g. komedie stamboel bezigt.

„Door al die vereenvoudigingen en versoberingen van de voor het volk moeilijk meer bereikbare *wajang orang*, de verlevendiging van de muziek en den dans, de toevoeging van tooneelspel, de vrije opvatting der vertolking, de buitengewone kostuums, het bevattelijke der vertoeningen enz., is de *ketoprak* zóó populair geworden, dat zij zich in ongeveer een half jaar tijds snel heeft ontwikkeld, en de zangwijzen vaak op straat of bij het werk gezongen, geneuried, gefloten worden.”

Het is zeker een zeer verblijvend verschijnsel, dat op deze wijze de Javaansche muziek met dans- en tooneelkunst weer bij de bredere lagen der inheemsche bevolking ingang heeft gevonden. Moge de beoefening er van zich langzamerhand gestadig meer veredelen en verdiepen, opdat haar dan ook stellig meer verheffende invloed zich alom verspreide.

Hiertoe kunnen scholen als *Krido Bekso Wiromo* natuurlijk veel door leiding en voorbeeld bijdragen.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Generaal Swart's slotconclusie.

Onder de Javaansche intellectueelen bestaat een strooming, welke de idee propageert om *één Rijk Indonesia* te scheppen, waartoe dan alle volkeren van den Archipel zouden behooren; vandaar dat op Java de benaming „Indonesia” en „Indonesiër” onder sommige intellectueelen opgang maakt. Generaal Swart — zoo weet het Semarangse „Algem. Hbl.” (*Deli Crt.* 4/5) mede te deelen — is van oordeel dat deze politiek, door Javaansche intellectueelen gevoerd, in de Buitengewesten geen kwaad kan doen, daar de Makassaren, Atjehers, Menangkabauers etc. niets van den naam Indonesia willen weten. Zij willen niet „één geheel” vormen onder den naam Indonesia; zij willen niet anders zijn en blijven dan Makassaren, Atjehers, Menangkabauers enz. Wat Java betreft, is gen. Swart opgevallen de strooming, welke het „*los van Nederland*” nastreeft, een strooming waardoor tal van intellectueelen en, meer nog, half-intellectueelen worden meegesleept. Gen. S. heeft op Java een zeer gevaarlijke strooming gevonden, welke onder aanvoering van alle mogelijke leuzen, slechts één doel nastreeft, n.l. zich absoluut los te maken van het Westersche gezag. De Islam wordt daarbij uitgebuit, niet om den godsdienst zelf, doch om evengenoomd doel. Z.Exc. heeft er zich zeer over verwonderd, dat de uitlatingen in de *Inlandsche en Chineesche pers* getolereerd worden. Hij kon niet begrijpen, dat de Justitie niet ingrijpt. Uitlatingen, zooals *Inlandsche en Chineesche bladen* zich meermalen veroorloven, zijn meer dan funest in een land, waar het volk zoo vatbaar is voor een grooten mond en nog niet vatbaar is voor politiek. Ook begrijpt gen. S. niet dat er door de Regeering nog niets gedaan is naar aanleiding van de audiëntie van het *Indo-Eur.-Verbond*-hoofdbestuur bij den Landvoogd. Het uitvaardigen van de twee circulaire — i.e. die over de gelijke rechten van Europeanen en Inlanders bij sollicitaties naar Gouvernementsbetrekkingen, alsmede de „militie”-circulaire — is geen daad; het waren alleen verduidelijkingen van reeds gegeven orders, welke verkeerd waren opgevat. Iets tastbaars heeft de Regeering den Indo-Europeanen nog niet gegeven. Z.-Exc. vindt deze behandeling van deze groote, meest loyale groep van onderdanen, niet zooals het behoort. Wat betreft de bestuursmaatregelen in de

Buitengewesten, de bevolking is daar over de verschillende maatregelen niet alleen tevreden, doch ook voldaan; er is niemand die de verdwijning van het Nederlandsch Gezag wenscht. Dit vernam de generaal zelfs van gezaghebbers onder het meest roerige volk van Indië: de Atjehers.

In dit verband leze men: *De Loc.* (24/4, blz 21 „I. E. V.-belangen”, gen. *Van der Weyden*; 23/4 „Kol. zaken in Nederland”, *Ant. L.*), het *Soer. Hbl.* (27/4 „Politiek praatje”, Z.; 25 en 26/4 „Het Indonesisch comité”; 24/4 „Uit de Vorstenlanden”), de *Java-Bode* (25/4 „De vrijspraak”; 26/4 „Soc. Dem. en Ind. studenten”), de *Deli Crt.* (3/5 „Stokvis huis toe?”) en *De Sum. Post* (3/5 „Stokvis en het Indisch socialisme”).

Indrukken van Bali.

Dr. Van Blankensteijn („Villanus”) maakt voor de „Nieuwe Rott. Crt.” eene langdurige reis door Indië. Uiteraard zijn zijne reisbrieven uitsluitend bedoeld als voorlichting van het publiek in Holland. Het *Soer. Hbl.* (24 t/m 27/4) publiceert een deel der brieven.

Er is een groote stabiliteit in onze positie op Bali — constateert dr. v. Bl. —. Wij kunnen er op zakelijke sympathie rekenen, *mits wij het volk in zijn adat en in zijn godsdienst niet lastig vallen*. De Baliër, hoe gemoderniseerd ook, hangt aan zijn godsdienst. In ieder geval duldt hij, hoe verdraagzaam hij ook is, geen inmenging van andere godsdiensten. De godsdienst, en ook de economische en rechterlijke adat van de *desa*, is iets voor den Baliër, waar hij een vreemdeling zelfs niet naar wil zien wijzen; die godsdienst heeft zijn eigenaardige voordeelen voor ons Gezag. Acht de Baliër zijn instelling veilig onder ons gezag, dan zal hij behoefte gevoelen aan dat gezag als beschutting tegen den hem aan alle kanten omringenden Islam. Geen ander element houdt zoozeer Bali afgescheiden van een tegen ons gerichte solidariteit, als die godsdienst. Het Balische Hindoeïsme is ons gezag als zoodanig niet vijandig gezind. In de zeer heilige poera (tempelcomplex) te Gelgel is als allerheiligste de „meroe” (offerhuisje) van Çiwa, den oppergod. In den tijd van het regentschap in Nederland, tusschen 1890 en 1898 dus, is aan beide kanten van den ingang van die meroe een portret opgehangen van de Koningin-Moeder. De twee gelijke portretten van de jonge koningsweduwe hangen nog op deze heilige plek. Het is een eering van een levende persoon, die zonder weerga is op Bali. De portretten hangen er nóg, ofschoon de oorlog met ons bewind in 1906, die zoo dramatisch eindigde met den vrijwilligen dood van den vorst van het gewest met zijn heele familie en al zijn trouwe aanhangers, ligt tusschen het ophangen ervan en het huidig oogenblik. Zelfs in de periode van desperaat verzet heeft men de portretten niet weggenomen. Werpt deze merkwaardige omstandigheid niet eenig licht op allerlei gevoelens en opvattingen?

Koloniaal politiek, zij moge nóg zoo egoïstisch in haar bedoelingen zijn, kan op den duur slechts gedijen, wanneer zij niet als militante, doch als dienende zending optreedt. Koloniaal beleid betekent: geduld genoeg bezitten, om slechts, wanneer het oogenblik er rijp voor is, als leermeester en leider op te treden. Van Europeanen wordt oneindig veel lijdzaamheid en zelfbeheersching geëischt in het beheer van tropische koloniën. Bali levert daarvoor treffende voorbeelden. Het moet geleerd zijn, niet waar, om als Westersch bestuursambtenaar vonnissen betreffende zonden tegen de kaste-bepalingen te kunnen bekrachtigen. Daar werkt een strafrecht, dat wij gewoonlijk — ten onrechte — als sedert de middeleeuwen bij ons overwonnen plegen te beschouwen. De *raden van kerta's*, onder Nederlandsche souvereiniteit rechtsprekend, het is een even vreemde als voorloopig nog onvermijdelijke figuur. Een belangrijk en traditioneel element in de Balische samenleving vormen de *organisaties van de desa*. De sociale opvoeding in de *desa* is in vele opzichten voortreffelijk. De *desa* is zelfbewust, en doortrokken van het coöperatief beginsel. Het is duidelijk dat een Nederlandsch bestuur slechts noode moet ingrijpen in dergelijke oeroude, in menig opzicht voortreffelijke, en bovendien in sterke religieuse tradities wortelende gemeenschappen. Maar, zooals gezegd, menigmaal moet het den Westerschen ambtenaar heel moeilijk vallen te berusten in de aan zijn godkeuring onderworpen besluiten van de *desa's*, ofschoon wijs beleid berusting eischt, en een andere houding door geen

betrokkene, behalve door hem zelf, zou worden begrepen. Bali is een aarts-conservatief land. Maar het is bezig zich in andere richting te ontwikkelen.

Wat de Baliër noodig heeft, en waaraan hij vooral behoefte gevoelt, is de kennis der praktische dingen, zooals lezen, schrijven en rekenen, in zijn eigen taal en in het Maleisch. Hij heeft veel economisch besef. Zooals de dingen nu staan, is hij echter overgeleverd aan den buitenlandschen handelaar, Chinees, Arabier of Javaan, die de noodig kennis bezitten voor den handel. Overal heeft dr. v. Bl. stampvolle lokalen gezien in de *desa-scholen* of de *tweede-klasse scholen*. *Holl. Int. scholen* zijn er echter voorloopig in overvloed. Men moet zich met eenige bezorgdheid afvragen, hoe de Balieesche maatschappij voorloopig zooveel komend Westersch intellectueel verwachte bestaan zal kunnen verschaffen. Tal van Balieezen studeeren op het oogenblik aan de middelbare en bestuursscholen op Java, één is zelfs H.B.S.-leerling in Nederland. Het Westersch onderwijs wordt zeer gezocht, en zal niet nalaten de eigenaardige toestanden op Bali te ondermijnen. Reeds zitten Brahmanen-meisjes op de schoolbanken in inrichtingen van onderwijs, welker leerlingen, van geslacht zoowel als van kaste, gemengd zijn.

Literatuur over Indië.

De literatuur over Indië breidt zich staag uit. De wijziging van het academisch statuut leidde tot het ontleden van een aantal belangwekkende dissertaties, die goddeels actuele vragen van Indisch bestuursbeleid tot onderwerp hadden. Opmerkelijk en verheugend is die voorkeur van de promovendi — in den aanvang meestal bestuursambtenaren met jarenlange practijk — voor problemen, die zij klaarlijk uit eigen ervaring kenden; klaarlijk bepaalde niet de wenschen van den promotor, maar de actieve belangstelling van den candidaat zelf in vele gevallen de keus. Het *Bat. Nwsbl.* (28/4, 3de bl.) betreurt het dat men in Indië van deze literatuur over Indië praktisch niets ziet of hoort. Deze dissertaties vindt men in de weinige wetenschappelijke bibliotheken en in de boekeries van enkele regeeringsbureaux en van particuliere of openbare instellingen. Bekendheid verkrijgen zij helaas in breder kring nimmer. Geen Nederlandsche uitgever schijnt de Indische Perde aankondiging toe te vertrouwen van al wat meer is dan een leesbaren roman. Om althans op de hoogte te blijven van hetgeen verschijnt moet men speuren in de Nederlandsche bladen, in prospecten en andere aankondigingen. Dit geldt zeker niet alleen voor dissertaties en strikt wetenschappelijke geschriften. *Colenbrander's Koloniale Geschiedenis* bijv. kon verschijnen, zonder dat de Indische perde uitgave met een enkel woord aankondigde. Weltevrede ontwikkelt zich steeds meer tot een cultureel centrum en ook elders in Indië groeit de belangstelling voor hetgeen Nederland op koloniaal gebied doet verschijnen, meer dan de *Nederlandsche uitgevers schijnen te meenen*. In het buitenland men, wat Indië betreft, in vele gevallen breeder van blik en ruimer ook van opvatting dan in Nederland. De „*Editions du Monde Nouveau*” verschijnen per eerste gelegenheid na hun publicatie in Indië. De wijze waarop nu onlangs weder de opstellen van prof. Van Erde (*Ethnologie Coloniale*) werden gepubliceerd, kan Indië niet genoeg waarderen.

De Loc. (26/4, blz. 1, *Ant. L.*) geeft de inzichten weer van Sir Frederick Whyte over „Europas taak in Azië”.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

Het Van Heutsz-monument in Indië.

Op een in het Javasch Bankgebouw te Batavia gehouden vergadering van het Hoofdcmité voor het Van Heutsz-monument, deelde de waarn. voorzitter, de heer Mr. L. J. A. Trip mede, dat na de eerste inzendingen, welke in Holland geëxposeerd waren en welke geacht werden niet voldoende de betekenis van Van Heutsz voor Ned.-Indië tot uitdrukking gebracht te hebben, een nieuw ontwerp is vervaardigd door den kunstenaar Van den Eynde. De beslissing hieromtrent blijft echter in Indië, zoodat eerst na het exposeeren een definitief besluit kan worden genomen.

Momenteel is beschikbaar een bedrag van f 108.000.—. Het hoofdstandbeeld, dat in Weltevreden op den driehoek Entree-Nieuw Gondangdib zal komen, zal circa 85.000 gulden kosten, terwijl voor het borstbeeld in Koeta-Radja f 10.000.— was uitgetrokken.

Geeft het borstbeeld een herinnering aan Van Heutsz' figuur als militair, het hoofdstandbeeld te Weltevreden zal tot uiting doen komen zijn groot verdiensten als pacificator.

Men zal de ontwerpen ook uit Indisch standpunt bekijken, zoodat er kans bestaat, dat de ontwerpen Van den Eynde nog naar Indië zal komen, om aan

de hand van de beoordeelingen de noodige wijzigingen aan het beeldhouwwerk te verrichten. Op voorstel van den heer Trip werd tot voorzitter van het Hoofdcmité benoemd de heer A. M. Hens, lid van den Raad van Ned.-Indië. (Ind. Merc.).

Archaeologische bibliographie.

Bij E. J. Brill te Leiden is verschenen, als uitgaaf van het Instituut-Kern aldaar: Annual bibliography of Indian archaeology for the year 1926. Published with the aid of the Government of Netherlands India.

Dit mooi geïllustreerde werk is voor de bestudeering der oudheidkunde van het Oosten (meer speciaal Voor- en Achter-Indië, Ceylon en den Indischen Archipel) van zeer groot beteekenis. Aan de eigenlijke bibliographie — een opgave van 540 titels met overzicht van den inhoud — gaat vooraf eene meer uitvoerige bespreking van verschillende publicaties, welke, volgens den schrijver, bijzondere aandacht verdienen. Een goed personenregister aan het slot vergemakkelijkt de raadpleging van het werk, dat door Prof. Dr. J. Ph. Vogel wordt ingeleid.

Haagsch Maandblad.

In het Juni-Nr. schrijft de heer G. J. Staal een artikel „Om het welzijn van Indië”, als vervolg op: „Om de specerijen”, in het Mei-Nr. van hetzelfde tijdschrift. Schetste de hr. St. in zijn eerste artikel de verhoudingen tusschen Nederland en Oost-Indië gedurende het tijdvak van 1600 tot het midden der negentiende eeuw, thans geeft hij een historisch beeld dier verhoudingen tot den huidige dag. De algemeen gangbare meening dat Indië slechts een wingewest van Nederland was, verloor in de tweede helft der 19e eeuw meer en meer terrein, doch de diepingrijpende hervormingen dateeren van het begin dezer eeuw; door een reeks maatregelen, welke elkander met groote snelheid zijn gevolgd is thans — binnen het staatkundig verband met Nederland — het zwaartepunt van bestuur en wetgeving verlegd naar Indië zelf, overgebracht in een eigen sfeer van zelfbestuur en autonomie.

Hetzelfde Nr. bevat nog eene beschouwing van den hr. S. Kalf: Betwist grondgebied in Oost-Indië. In de eerste plaats geeft schr. een historisch overzicht van het geschil tusschen Amerika en ons land over het bezitsrecht op het eilandje Palmas (Miangas), welk geschil onlangs bij arbitrage ten voordeele van Nederland is beslist. Voorts vertelt hij van een reeks territoriale geschillen, die in den loop der jaren op het gebied van den Oost-Indischen Archipel moesten afgewikkeld worden, bij welke kwesties Engeland betrokken, en de winnende tegenpartij is geweest.

De Indische Post.

Op de volgende bijdragen in het Nr. van 28 April zij de aandacht gevestigd: Verdoovende middelen. II. Bestanddeelen en herkomst van het opium, door M. Duyster. — Een eigenaardige import uit den oudsten Compagniestijd (n.l. van meisjes, ten einde in Indië een werkelijk Westersche volksplanting mogelijk te maken). — Rechtspraak en schuldvordering der Toradja's. — Verminderde export van Nederland naar Nederlandsch-Indië (vervolg).

Eigen Haard.

In het Nr. van 26 Mei vraagt de hr. G. M. Nieuwenhuis weder aandacht voor het beeldhouwwerk van het Koloniaal Instituut te Amsterdam. Schreef hij in een vorig partikel over de rijke gevelversiering, thans bespreekt hij het inwendige beeldhouwwerk, ook ditmaal verduidelijkt door eenige afbeeldingen.

Het bijblad „Aarde en haar Volken” brengt een interessant geïllustreerd opstel van B. over Madoera en de Madoerezen. Het artikel draagt het opschrift: In het land van het zout en de pisau blati.

Tropisch Nederland.

Het tweede Nr. van dit nieuwe tijdschrift opent met het vervolg der beschouwingen van Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis over de onrust in Indië en hare oorzaken; schr. bespreekt in dit verband thans de Westkust van Sumatra. — Pr. J. van Bokhoven geeft weder vacanteschetsen der fraters van Padang in 1927, verlicht door fraaie afbeeldingen van grotten in de Padangsche Bovenlanden. — Majoor C. L. Becking draagt eene levende beschrijving bij van de groote keranfeesten (stierenwedrennen) te Bangkalan op Madoera (eveneens mooi geïllustreerd). — Ten slotte bijzonderheden over het s.s. Nieuw-Holland van de Kon. Paketvaart Mij., verteld door den hr. H. F. Wagenaar Reisiger.

Van leven en werken in Indië.

Bij Visser en Co. te Weltevreden is verschenen: Van leven en werken in Indië, door L. H. C. Horsting, adjuncthoofd Triangulatiebrigade. Een nieuwe bundel schetsen, waarin de hr. Horsting zijn wederwaardigheden en indrukken weer geeft, opgedaan gedurende verkenningstochten voor de triangulatie in verschillende deelen van

den uitgestreken Indischen Archipel. Evenals met den vorigen bundel: „Pawiro. Zwerftochten door Indië” het geval is geweest, zullen de nieuwe schetsen met genoegen worden gelezen. Op eenvoudige wijze vertelt schr. van Insulinde's natuur en menschen; de lezer komt onder de bekoring en legt het boek weg met het gevoel dat hij vertrouwelijk heeft zitten praten met een eerlijk, vooral ook van den Inlander trouwhartig vriend, die veel interessants te vertellen had.

De rijke illustratie naar oorspronkelijke foto's verhoogt bovendien de aantrekkelijkheid van het boek.

De communistische beweging in Indië.

Dezer dagen zal bij de firma Mart. Nijhoff te 's-Gravenhage verschijnen: De communistische beweging in Nederlandsch-Indië door J. Th. Petrus Blumberger, oud-Indisch hoofdambtenaar. (Uitgave van den Nationalen Bond tegen Revolutie).

Schrijver van het werk, die sedert jaren een studie van dit onderwerp heeft gemaakt, beoogt een samenhangend en beredeneerd overzicht te geven van de communistische beweging in Nederlandsch-Indië, haar ontstaan, hare ontwikkeling en de bestrijding van hare excessen door de Indische Regeering. Het bevat veel gegevens, welke fragmentarisch in verschillende publicaties van de laatste tien jaren voorkomen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 43 (21 April '28). Australische brieven. Van een planter en zijn koolies door W. A. Schrauwen. — Wenken voor het meer loonend maken der rubbercultuur (vervolg). — Werkwijze voor het isoleeren van koffie-aroma uit gebrande koffie. — Klein-landbouw in Indië en in Australië, door W. A. Schrauwen.

De Indische Mercurus.

No. 22 (30 Mei). De bedrijfseconomische en administratieve controle van Indische cultuurondernemingen, door J. J. M. H. Nijst. — L'Islam et l'Asie devant l'Impérialisme, par E. Jung; besproken door Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje. — De groote cultures ter Sumatra's Oostkust. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft een literatuur-opgaaf over aetherische oliën — boschwezen — gommen en harsen — looistoffen — geneesmiddelen — specerijen — voedingsmiddelen — vruchten en groenten.

Locale Belangen.

Uit den inhoud van afl. 8 (16 April). Evenredige vertegenwoordiging? door J. Z. van Dijk. — Bezwaren tegen het bestaande kiesstelsel voor de Gemeenteraden, door Luteijn. — Negorijraden. Voorlopers van gemeenteraden, door G. Jansen. — Afschrijving op zaken, die de gemeenten van het gouvernement in beheer hebben ontvangen, door H. F. Schouten. — Volksraad. — Decentraliana, enz.

Missie en Zending.

Onze Missiën in Oost- en West-Indië. Mei '28. De Missie op Java. Het werk der Vrouwen van Nazareth. — De Missie op Ned. Nieuw-Guinea. Een zilveren jubileum, door E. Cappers.

De Macedoniër. Mei '28. Veertienhonderd Katholieke Christenen op Soembawa, door D. K. Wielenga.

St. Claverbond. Juni '28. Eerste steenlegging van een H. Hart-monument op Java, door L. van Ryckevorsel (met ill.). — Onze huishoudcursus in de Mariaschool (te Ambarawa), door J. Schots (met ill.). — Raden Adjeng Kartini (vervolg), door G. Vriens.

De Opwekker. Maart-April '28. De onderwijswensen der Chineezzen, door C. Leertouwer. — De geschiedenis en het wezen van het Mahayana-Boeddhisme in het licht der Zendingstudie. — De Inlandsche beweging en de rust in Indië, door J. E. v. H.

Annalen Missiehuis Tilburg. Juni '28. De nieuwe Missie op den Banggai-Archipel, door Mgr. W. Panis (met ill.).

Naar de grot van Njai Loro-Kidoel, met teekeningen van Menno. (De Kampioen, 25 Mei '28).

Verslag der werkzaamheden van de vereeniging „Pro Juventute” te Medan over het jaar 1927. (Medan, Varekamp en Co.).

Report of Governor Balthasar Bort on Malacca 1678. Translated [from a Dutch manuscript] by M. J. Bremner. With an Introduction and Notes, by C. O. Blagden. (Journal of the Malayan Branch Royal Asiatic Society. Vol. V, part 1, Aug. '27).

Een zeer belangrijk rapport van 232 blz. druks, uit den tijd toen Malakka nog in Nederlandsch bezit was; het H.S. behoort tot de zgn. Mackenzie-collectie in de bibliotheek van het India Office te Londen.

De financieele perspectieven van Nederlandsch-

Indië, door B. J. F. Steinmetz (vervolg). (Econ.-Statistische Berichten, 30 Mei '28).

Iets over het cosmopolitische element van de Surinaamsche taal, door Chauvinist. (De Periskoop. Alg. Weekbl. v. Suriname, 14 en 21 April '28). — De Caraïbische taal, door A. P. Penard (vervolg). (Id. 5 Mei '28).

Curacao en onderhoorige eilanden 1816—1828, door Mr. B. de Gaay Fortman. Met portretten en platen. (Overdrukken „West-Indische Gids”, IX, 1927-28).

Dipo Negoro's sterfdag (8 Febr. 1855), door S. Kalf. (De Ind. Verlofganger, 1 Juni '28).

Suriname.

In „De West” van 24 April onder het hoofd „Een gewaagd voorstel”, een ernstige bestrijding van het plan om Nederlandsche landbouwers naar Suriname te doen emigreren. Het artikel is van de hand van den heer F. P. Schuitemaker, arts, die vele jaren de geneeskundige praktijk te Paramaribo heeft uitgeoefend. Het plan wordt zoowel op medische als op economische gronden bestreden.

De heer Schuitemaker eindigt zijn betoog aldus: „Wil men toch het plan doorzetten, dan eerst een behoorlijk onderzoek, met een eindbeslissing door ter zake kundigen. Ik zou willen voorstellen een commissie te benoemen uit Holland, bestaande uit een tropenspecialist (liefst prof. Flu, die Suriname, Holland en ook Indië kent), met Dr. Lens, de heeren Pyttersen en Drost, een boer uit het grootbedrijf en een boerenarbeider, aan wie in Suriname waren toe te voegen een of twee doktoren, die het klimaat goed kennen, met een Hollandsch planter, een Hollandsch boeren-kolonist en een Surinaamschen kleinen landbouwer. Laten die in Suriname uitmaken, of de Hollandsche boerenkolonisatie kans van slagen heeft of niet.”

In hetzelfde nummer van „De West” de onthulling van een gedenksteen ter nagedachtenis van kapitein Weyne, die den weg van Albina (aan de Marowijne) naar Moengotapoe (aan de Coer-motibo) heeft aangelegd. Een detachement militairen en een dertigtal genoodigden waren aanwezig.

De districtcommissaris, de heer van Hekke, hield een toespraak, waarna de militairen een salvo losten en het kleed, waarmede de steen bedekt was, werd weggetrokken. Namens de militaire troepenmacht werd een krans gedeponerd, terwijl de belangstelling van Albina's bewoners bleek uit een keur van bloemstukken en uit de verschillende gehouden toespraken.

Onder de sprekers, die den heer Weyne herdachten, was ook de militaire commandant van St. Laurent, die voor de plechtigheid overgekomen was. Verder voerden het woord de R.K. geestelijke van Albina, een burger van Albina en ten slotte een Boschneger-kapitein. De laatste spreker was niet de minste. Hij roerde de aanwezigen door zijn hartelijke woorden ter nagedachtenis van den heer Weyne, terwijl ook mevrouw Weyne werd herdacht.

De indruk, dien de eenvoudige plechtigheid achterliet, was dat er in Albina nog velen het echtpaar Weyne in liefde gedenken.

In hetzelfde nummer nog dit bericht:

„Houtverscheping. Gisteren is hier binnengekomen de viermastschoener „Eurasia”, afkomstig van Letland, ter afhaling van een lading Mora en Manbarklak aan de Coppename. Dit hout, afkomstig van de terreinen van de West-Indische Houthandel, is bestemd voor Holland.

De reis van Antwerpen naar Paramaribo werd afgelegd in 26 dagen.”

Over de katoenonderneming in Nickerie schrijft „De West” van 27 April:

De toestand van de Surinaamsche Katoen Landbouw en Handel Maatschappij in Nickerie schijnt thans vrijwel kritiek te zijn. Deze Amerikaansche onderneming heeft een kapitaal van drie honderd duizend dollars uitgegeven, om de cultuur van Sea Island katoen op groote schaal in Suriname ter hand te nemen. De eerste proefaanplantingen leverden een product van superieure kwaliteit, die het bewijs gaven dat de Surinaamsche bodem goede Sea Island kan voortbrengen. Daarna werd jaren achtereen tegenslag van verschillende aard ondervonden; ongunstige seizoenen, aanvallen van rupsen en cottonstainers, enz. Ook werd langzamerhand duidelijk, dat de leiding niet in goede handen berustte. Men kan dan ook gerust zeggen, dat een aanzienlijk deel van het verbruikte kapitaal te beschouwen is als leergeld om ervaring op te doen in tropische cultures.

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290 CURACAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008	Incasseringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
---	--	--

Zoals het meer gaat, wanneer de zaken niet vlot, ontstond oneenigheid onder de aandeelhouders. Op het oogenblik, dat men moest samenwerken om nieuw werkkapitaal te verschaffen, was die samenwerking verre te zoeken. Het gouvernement bleek echter bereid om garant te blijven voor een voorschot door de Surinaamsche Bank te verschaffen, (op onderpand van de bezittingen der Maatschappij) in afwachting van een reorganisatie der onderneming. Die reorganisatie is nog niet tot stand gekomen. Het voorschot is voor een goed deel verbruikt en of een tweede voorschot zal worden verleend is twijfelachtig, ook omdat zich inmiddels een nieuwe complicatie heeft voorgedaan.

In het begin van April hebben voor gezamenlijke rekening van het gouvernement en de maatschappij twee deskundigen Nickerie bezocht, om van advies te dienen. Deze deskundigen zijn de heeren W. Allen en Maynard, van het Imperial College of Tropical Agriculture in Trinidad. De eerste is entomoloog, de tweede is specialiteit in de cultuur.

Het rapport dezer deskundigen is nog niet ontvangen. Uit een voorloopige mededeeling blijkt echter, dat zij niet onverdeeld gunstig denken omtrent een voortzetting van de katoencultuur op Margarethenburg. De keuze van deze plaats wordt, ook uit een oogpunt van afwateringsbezwaren, minder gelukkig geacht. De cultuur als zoodanig in Nickerie veroordeelen de heeren niet. Zij achten de hooger gelegen gronden in Nickerie, en wel speciaal die aan den rechteroever van de Nickerie, gunstig voor de cultuur van Sea Island katoen. Dit is ook steeds de meening geweest van prof. Stahel, die destijds den raad gaf om deze cultuur zoo dicht mogelijk bij de kust uit te oefenen.

Dat Sea Island katoen in Nickerie verbouwd kan worden, is ook de meening van den onlangs afgetreden districts-commissaris, den heer J. Boonacker, zelf landbouwkundige. Hij die de misère op Margarethenburg de drie laatste jaren van nabij gevolgd heeft, verklaarde ook onlangs, dat naar zijne overtuiging Nickerie behoort tot de weinige streken ter aarde, geschikt voor deze cultuur.

Intusschen volgt uit het rapport der beide Engelsche deskundigen, dat een voortzetting der onderneming in Nickerie, een verplaatsing zou medebrengen. Dit vereischt aanzienlijk kapitaal en het is zeer de vraag, of men, na alle wederwaardigheden, alsnog bereid zal zijn dit te wagen.

De commissie, samengesteld om te onderzoeken o.m. hoe van Overheidswege maatregelen zijn te treffen ter verbetering van de volkshuisvesting te Paramaribo, is begonnen met zich door het bezoeken van erven, op de hoogte te stellen van den bestaanden toestand.

Daartoe uitgenoodigd door den heer W. Sievertsz van Reesema, Hoofdadministrateur m. v. van de Amsterdam Rubber Mij., hebben wij Dinsdag namiddag 29 Mei in hotel Wittebrug de door den heer Willy Mullens opgenomen film van de rubberonderneming zien afdraaien. Waarom wij hier daarvan melding maken?

Tot dusver heeft de welvarende zuster in de Oost weinig belangstelling getoond voor de arme zuster in de West. Terwijl wij van de prachtige film genoten, kwam de gedachte in ons op: zou de Maatschappij de film niet in Paramaribo kunnen laten afdraaien, om de planters daar een denkbeeld te geven van wat een groot landbouwbedrijf beteekent. Vooral de zorgvuldige behandeling van de boomen, gezonde en zieke, zou voor de planters een nuttige les zijn.

De minister van Koloniën maakt bekend, dat, blijkens een op 30 Mei j.l. bij zijn departement ontvangen draadbericht, de nieuwbenoemde gouverneur van Suriname, de heer dr. A. A. L. Rutgers, het bestuur over dat gewest heeft aanvaard.

Curaçao.

Een mooi plan.

De *Amigoe di Curaçao* van 21 April 1928 maakt een rondschriven openbaar, dat eenige maanden geleden gezonden is aan „belangstellenden in Nederlandsch West-Indië”. Wij ontleenen daaraan het volgende, dat de bedoeling der onderteekenaars in het kort weergeeft:

„Reeds geruimen tijd heeft het ons bezig gehouden, dat velen, die Curaçao en Suriname uit eigen aanschouwing kennen, die er werkzaam mochten zijn, zich verrijken met kennis van land en volk, niet in de gelegenheid zijn die kennis vruchtbaar te maken, en te blijven werken ten nutte van het land, dat zij eens dienden, terwijl het juist zoo nuttig en noodig is, dat de toch altijd nog betrekkelijk weinigen, die tot oordeelen bevoegd zijn — de een meer, de ander minder — in woord en geschrift voorlichting geven over onze gebiedsdeelen in West-Indië, die hier nog al te zeer onbekend zijn...

... Wij zouden alle belangstellenden in West-Indië bijeen willen brengen, in deskundigen kring de belangrijke vraagstukken (wij denken aan de jaarlijksche begrotingen, aan de aanstaande herziening der W. I. regeringsreglementen) bespreken, zoo noodig buiten dien kring over die vraagstukken deskundige kennis verspreiden, kortom in het belang van Curaçao en Suriname doen, wat mogelijk is.”

Met waardeering wordt vermeld, wat bestaande verenigingen en organen doen als *Oost en West* met het *Koloniaal Weekblad* en betoogd, dat niet een nieuwe vereniging moet worden opgericht, daar het beoogde doel geheel ligt in de lijn van het *Indisch Genootschap*, waarin men zich wellicht als een groep West-Indië zou kunnen organiseren.

De brief is ondertekend door eenige Curaçaoënaars en Surinamers en andere Nederlanders, die korter of langer tijd in ons West-Indië verbleven, onder welke de oud-gouverneurs Helfrich en Idenburg.

Ook ons was dit plan ter oore gekomen, maar wij hebben ervan voorloopig gezweven, omdat wij meenden aldus in den geest der voorstellers te handelen. Wij doelden op dit voornemen, toen wij in ons blad van 5 April l.l. melding maakten van wat „anderen” wel zouden doen naast de W. I. Kamer, die de handelsbetekenis van N. W. I. naar voren wil brengen. Intusschen is er nu wellicht geen reden meer om langer geheimzinnigheid te betrachten. Wij vernemen, dat de oproeping bij velen instemming heeft gevonden en het plan welhaast tot uitvoering zal komen, zooals het is uiteengezet.

Hof van Justitie.

Bestemd is om te worden benoemd tot waarnemend lid van het hof van justitie Mr. W. M. A. W. Weitjens, advocaat te Helmond.

Van den Brandhof-brug.

In de 31 Mei l.l. gehouden jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders is verslag uitgebracht over 1927 en werden de balans en de winsten verliesrekening goedgekeurd. Er werd besloten geen dividend uit te keeren.

De aftredende commissaris, de heer J. H. Lugt, werd met algemeene stemmen als zoodanig herkozen.

Volgens het jaarverslag waren de resultaten over het afgelopen jaar evenals de laatste jaren door den vooruitgang van het eiland Curaçao zeer bevredigend. De inkomsten bedroegen f 13.402, de exploitatiekosten f 5057.

Uit de winst- en verliesrekening blijkt, dat er een voordeelig saldo ad f 5846 overblijft. Hiervan wordt f 4325 gereserveerd.

Het voorstel om geen dividend uit te keeren wordt gemotiveerd door de moeilijkheden, die er tusschen het gouvernement van Curaçao en de Maatschappij zijn ontstaan en waardoor de exploitatie van de brug in het vervolg onmogelijk zal worden.

De Mij. wil daarom kapitaalcrachtig zijn bij de te verwachten liquidatie, om zoo noodig hare rechten tegenover het gouvernement van Curaçao te kunnen handhaven. (A. H.)

Curaçaosche Handelmaatschappij.

Aan het jaarverslag over 1927 ontleenen wij: De zaken, zoowel van het hoofdkantoor als van

onze vestigingen te Curaçao, Paramaribo en Venezuela, wierpen over het algemeen gunstige resultaten af.

De productenhandel had het verre van gemakkelijk. Buitengewone fluctuaties in de prijzen van sommige artikelen, met name cacao en katoen brachten enkele contractanten in moeilijkheden waardoor de netto resultaten der betreffende filialen ongunstig werden beïnvloed.

In Barranquilla bleven de omstandigheden voor onze afdeling niet gunstig. Moesten wij in ons vorig jaarverslag de mededeeling doen, dat tengevolge van maandenlange onderbreking van den afzet door den lagen waterstand der Magdalenarivier belangrijke afschrijvingen op goederen noodig waren, thans moeten wij daaraan toevoegen, dat wij na rijp beraad besloten onze eigen manufacturen importen aldaar niet voor te zetten. De met hierop noodige afschrijvingen hebben wij ten laste der Winst- en Verliesrekening gebracht.

Van het saldo der Exploitatie-rekening blijft na afschrijving van f 25.966.97 op Gebouwen en Kantoormeubilair f 552.401.92 beschikbaar en indie Uwe vergadering zich met onze voorstellen zal kunnen verenigen, zijn wij in staat daaruit 8 % dividend uit te keeren.

In het loopende boekjaar blijven de zaken zich bevredigend ontwikkelen.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Het geslacht De Veer.

I.

Hoofdzakelijk aan Vorsterman van Oyen zijn de volgende gegevens ontleend:

Johannes de Veer, die van 1782 tot 1789 gouverneur van Curaçao was, werd 19 Mrt. 1738 te Amsterdam geboren en overleed daar 26 Dec. 1796. Hij huwde 25 Dec. 1763 te Curaçao met Gijsbertha Vosstve f aldaar 5 Mei 1781, en 4 maanden na haar dood met Jannetje Martha Ellis, geboortig van de Eustatius, f op Curaçao 8 Sept. 1802. Van de kinderen uit zijn eerste huwelijk is te vermelden: Geertruida, geb. 1769, die op Curaçao huwde met Theodorus Jutting, Henriette Johanna, geb. 1777, die in 1800 op Curaçao huwde met Martin Laurens Ellis en vooral

Abraham de Veer, geb. Curaçao 1767—1838 wiens levensloop wij gaven in het K. W. van 1 Nov. 1927. Op Curaçao was hij in 1787 gehuwd met Dorothea Elisabeth van Uytrecht, f 1793, en in 1797 met Aletta Schotborgh (1779—1829). Uit zijn eerste huwelijk had hij 4, uit het tweede 8 kinderen.

Behalve 4 nader te vermelden zoons noemen wij Gijsbertha Jannetje Martha de Veer (1788—1846), die in 1804 gehuwd was met den bekende zeeofficier Jhr. Jan Evert Lewe van Aduard (1778—1832), die in 1816 met de „Prins van Oranje” op Curaçao kwam en gouverneur, garnizoen en ambtenaren bracht voor de overneming van het eiland van de Engelschen, en in 1832 als schout bij nacht a. b. Zr. Ms. „Euridyce” op de Schelde sneuvelde; in de tweede plaats Gerard de Veer (1799—1830 f te Suriname), gehuwd met Sara tronella Jutting (1797—1831), dochter van boven genoemde Theodorus Jutting en Geertruida de Veer; in de derde plaats Constantina de Veer (1800—1874), die in 1819 gehuwd was met den gouvernementssecretaris van Suriname Jan Gerard Riggeling (f 1846), wiens herhaalde klachten naar Holland over wantoestanden in de kolonie, als onderdeel van diens opdracht, door den commissaris-generaal Van den Bosch in 1828 onderzocht werden. Het huwelijk met de dochter van den gouverneur was in 1827 door echtscheiding ontbonden. In vierde plaats Sara Geertruida de Veer, geboren op St. Eustatius 29 Juli 1818, gehuwd in Suriname met ds. Cornelis Conradi (1807—1876).

De zoons (nog niet genoemd) waren: Johannes (1788—1872), Casper Lodewijk van Uytrecht (1790—1846), Abraham (1793—1863) en George Severijn (geb. 1806).

Over elk dezer nog eenige bijzonderheden.

Uit den Verren Vreemde.

De Zuid-Afrikaansche vlag.

Zuid-Afrika heeft een eigen vlag. Den 31en Mei is het hijschen van de nieuwe vlag niet alleen in Z.-A., doch ook op het Z.-A. Huis in Londen een indrukwekkende plechtigheid gemaakt.

In Kaapstad werd de Unievlag naast de Britsche Union Jack op de parlementsgebouwen geheeschen door den gouverneur-generaal de graaf van Athlone. Na hem spraken daar de premier, generaal Hertzog, de leider der oppositie in het Parlement, generaal Smuts en een aantal notabelen.

De plechtigheid vond in alle groote en kleine daarvoor aangewezen plaatsen te gelijk plaats. De vier hoofdsteden waaien de twee vlaggen naast elkander, overal elders is alleen de nieuwe vlag geheeschen. Waar de gelegenheid hiertoe bestond namen vooraanstaande figuren van Boeren- en van

Engelsche afkomst aan de ceremonie deel.

Wat de hoofdtoneel hierbij is geweest kan men het best lezen in het hoofdartikel, dat het Maandblad Zuid-Afrika in een speciaal nummer gaf, en waaraan 't volgende is ontleend:

„31 Mei 1928. De van Riebeeck-vlag, de oude Statenvlag, wordt heden op feestelijke wijze als vlag van de Unie van Zuid-Afrika ontplooid! Het oranje, blanje, bleu wappert voortaan over de vlakten, de dorpen en steden van geheel Zuid-Afrika: symbool van eigen onafhankelijk volksbestaan, en van een verleden van arbeid en strijd....

Het is voor de Unie van Zuid-Afrika een belangrijke en een merkwaardige dag.

Hij roept in onze herinnering terug den 31en Mei 1902. Toen werd de vrede van Vereeniging gesloten; de vlaggen van Transvaal en den Vrijstaat werden meergehaald, en oud-president Reitz schreef zijn „Afscheid aan de vierkleur“. Berusting was het hoogste, waartoe de Hollandsche Afrikaners konden komen; berusting in hun harde lot, zonder gegronde hoop op schooner toekomst.

Hij doet ons ook denken aan den 31en Mei 1910. Toen proclameerde de eerste gouverneur-generaal, Lord Gladstone, op plechtige wijze de Unie van de vier provincies, en werd gen. Botha tot het eerste-ministerschap geroepen. De hoop was herboren. Er werd toekomst gezien. De uiterlijke eenheid van de in wezen onderscheiden provincies moest echter nog tot een werkelijke eenheid worden.

En nu — 31 Mei 1928 — bestaat er een onafhankelijke Unie van Zuid-Afrika, lid van den Britschen Statenbond, met eigen burgerschap en eigen vlag.

Het is wel een merkwaardige ontwikkeling, waartoe Zuid-Afrika in een menschenleeftijd gekomen is. Wie had dit in 1902 kunnen denken?

Zooals men weet is er heel wat te doen geweest. Vooreerst men het over deze vlag eens is geworden. Eerst de vraag of Z.-A. een eigen vlag zou mogen hebben, aan welke een andere, een hoogere betekenis zou mogen worden gegeven dan b.v. aan een provincie- of een stadsvlag. Nadat dit in beginsel het Theot een bevestiging was uitgevochten, werd nog de vlag gestreden om de kwestie, of de vlag dan in de plaats van de Union Jack zou komen, dan wel als een gelijkwaardige daarnaast.

In hoever vereend, in hoever gescheiden, 't staat nog niet zóó duidelijk en ondubbelzinnig vast dat goede verstandhouding buiten kijf gesteld is, en naar momenteel is deze voorbeeldig, en hiermede al iets goeds, ja veel goeds bereikt.

In het Z.-A.-Huis, Trafalgar Square te Londen, ontvinge prins Arthur of Connaught de hijscher (178) rechtigheid. Deze en de hooge-commissaris van Z.-A. Smit hielden een rede, vervolgens sprak de bisschop van St. Albans een gebed uit, waarna de Nederlandsche predikant ds. Baart de la Faille dit deed in het Nederlandsch deed.

De vlag is eigenlijk een combinatie van vlaggen. De groote vlag voert de oude oranje, blanje, bleu, de witte baan daarvan vormt een vierkant weer een kleine vlag, maar deze bestaat op haar beurt weer uit drie vlaggetjes: een Union Jack, de oude vlag van den Oranje Vrijstaat en de oude vlag van Transvaal.

Zoo heeft men met alle zinnen rekening willen houden.

Intusschen is toch gebleken, dat men ook in deze niet iedereen heeft weten te bevredigen. Door de berichten over de plechtigheden en de gehouden redevoeringen heen loopt de mededeeling van relaties door een talrijke menigte van inboorlingen, die door de straten trokken met borden waarop: „Weg met de slavernij. Afrikanen ontwaakt“, en dergelijke ontboezemingen. Kaffers trokken de nationale vlag van auto's en juichten demonstratief de Britsche vlag toe. 't Kwam tot botsingen met de politie, zoodat de gummistok herhaaldelijk in werking moest komen.

Eindigen wij, tot goed besluit van de meldingen over dezen voor Z.-A. merkwaardigen dag, met het bericht, dat de minister van Justitie besloot de straffen van gevangenen, die voor korten tijd veroordeeld waren, met twee maanden te verminderen, waardoor velen dadelijk vrij waren. In Kaapstad bedroeg dit aantal meer dan 300, in Johannesburg zelfs 575.

Ook voor de andere samenstellende deelen van het Britsche wereldrijk heeft deze vlagge-gebeurtenis groote beteekenis.

Het Belgische Koningspaar naar Kongo.

5 Juni zijn Koning Albert en Koningin Elisabeth van Antwerpen naar Kongo vertrokken. De reis naar Antwerpen geschiedt per S.S. „Albertville“.

Den 1en Juli zullen zij tegenwoordig zijn bij de onthulling van het standbeeld voor Leopold II te Leopoldville; de koning en de gouverneur-generaal zullen bij die gelegenheid 't woord voeren. Deze laatste, benevens de vice-gouverneur Engels, zullen de souverainen op hun verderen tocht vergezellen.

Op de reis zal den 10en Juli het banket worden bijgewoond te Elisabethville, ter inwijding van de

nieuwe spoorlijn. De mijninstellingen in Katanga worden bezocht. Over Bukama, Albertville, Stanleyville wordt naar Leopoldville teruggekeerd. Den 13en Augustus gaat het hooge gezelschap te Matadi aan boord van de Thysville, voor de terugreis naar België. De mogelijkheid wordt opgeworpen, dat de Koning de terugreis echter per vliegmaschine zal maken.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Jaarlijksche Algemeene Vergadering op Zaterdag 23 Juni 1928, op het terrein van de I. T. A. te Arnhem (12 u. n.m.).

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen (zie K. W. van 30 Juni 1927, No. 26).
3. Jaarverslag, rekening en verantwoording 1927 met rapport Verificatie-Commissie en Begrooting 1928 (zie K. W. van 1 Maart en 19 April 1928, Nos. 9 en 16).
4. Benoeming van de Verificatie-Commissie der jaarrekening 1928.
5. Voorziening Vacature H.B. Aan de beurt van aftredende zijn de H.H. F. van Peski (herbenoeming aangevraagd), C. G. van de Wall Bake (Amsterdam) en Z. G. Ph. Marcella (Rotterdam). Voor de beide laatste H.H. zijn de volgende dubbeltallen opgemaakt: 1. M. G. Schagen—W. Rehbock en 2. Mr. J. G. Huyser—J. D. M. van Reyn Snoeck.
6. Mededeelingen van het Dag. Bestuur.
7. Bepalen der plaats voor de volgende Algemeene Vergadering.
8. Rondvraag en sluiting.

VAN DER BRUGH.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE.

- Mr. J. van Nus, Rechterlijk ambtenaar; 1e Lombardstraat 72, Rotterdam.
- Mr. F. T. Keuzenkamp, Rechterlijk ambtenaar; Irisstraat 8, 's-Gravenhage.
- Mej. A. Pabruwe, Verpleegster 1e kl. b. h. Krankzinnigenwezen; Agnietenstraat 2, Utrecht.
- Mej. M. G. Koetsenruiter, Rechterlijk ambtenaar; Koningshoeve 52, Tilburg.
- Mej. A. M. C. den Besten, Verpleegster 1e kl. b. d. D. V. C.; Coolsingel 117, Rotterdam.
- Mr. A. Dirkzwager, Rechterlijk ambtenaar, Schaepmanlaan 10, Amersfoort.
- Mej. W. Bokma, Leerares M.O., Willemskade 39b, Leeuwarden.
- Mej. L. Olsen, Verpleegster 1e kl. b. h. Krankz. wezen; Verpleegster Prov. Ziekenhuis, Santpoort.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR SURINAME:

- Mej. A. L. Baumgartner, Beroep hier te lande; Leerling-Verpleegster; Betrekking waarvoor uitgezonden: Hoofd van de Afdeling Huishouding in het Militair Hospitaal te Paramaribo; Linnaeusstraat 7 (II) Amsterdam.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR CURAÇAO:

- Mr. W. M. A. Weijens, waarnemend Lid van het Hof van Justitie in Curaçao; Veestraat 3, Helmond.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

- J. Pot, Onderwijzer 1e kl. b. h. O. E. L. O.; Van Weede van Dijkveldstraat 41, 's-Gravenhage.
- C. O. Marlissa, Adj.-magazijnmeester b. d. S. S. en Tr.; Columbusstraat 24, 's-Gravenhage.
- O. Coeper, Commissaris van Politie 1e kl. te Palembang; Cleve (Deutschland), Nassauerallee 14.
- H. W. von Mosch, Boscharchitect 1e kl. b. h. Boschwezen; p/a. Nederlandsch-Indische Escompto Maatschappij, 's-Gravenhage.
- H. Versloot, Onderwijzer der 2e kl. b. h. O.E.L.O.; Koekeklaan 3, 's-Gravenhage.
- Mr. H. E. Boissevain, Voorzitter van den Landraad te Bangil; Statenlaan 97, 's-Gravenhage.
- C. B. Postiraj, Hoofdopzichter b. d. S.S. en Tramwegen; Emmastraat 29 (II), Amsterdam.
- J. M. Eggink, Commissies 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst; Vorden bij Zutphen.
- Mej. W. E. H. D. Walch, Gouvernementsarts 1e kl. b. d. dienst der Volksgezondheid; Nic. Witsenstraat 19, Amsterdam.
- Mevr. M. L. E. Mulder—Simons, Onderwijzeres der 3e kl. b. h. O.E.L.O.; Rembrandtlaan 40, Hilversum.
- J. A. Mijer, Adj.-controleur v. d. Belastingen te Bandoeng; Franklinstraat 104, 's-Gravenhage.
- Mej. H. J. KRIJGSMAN, 1e commies b. h. Departement van Gouvernementsbedrijven; Wilhelminalaan 6, Haarlem.
- W. Schijveschuurder, Officier van Gezondheid 2e kl.; D. Theronstraat 7, Amsterdam.
- L. Th. A. Kaulbach, wd. Hoofdcassies bij de Pens. en W. en W. fondsen; Kamillestraat 7, 's-Gravenhage.
- Dr. P. van der Elst, Hoofd van het Plantkundig Laboratorium van het Alg. Proefstation voor den Landbouw; Prins Hendrikstraat 26, 's-Gravenhage.
- E. F. Doornbos, Controleur bij den Pandhuisdienst te Poerwodsi; Galvanistraat 118a, 's-Gravenhage.
- Ir. H. F. W. Becking, Ingenieur 1e kl. bij den Waterstaat en 's Lands B. O. W.; Beeklaan 454a, 's-Gravenhage.
- G. S. Brouwer, Referendaris bij het Dep. der B. O. W.; Lubeckstraat 21, 's-Gravenhage.
- P. A. Kouthoofd, Tijd. wnd. techn. ambt. 3e kl. bij de P.T.T.; Voltastraat 58, 's-Gravenhage.

E. P. J. H. Vissers, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O.; Hertogsingel 84, Maastricht.

G. Ch. Eijkman, Controleur bij den dienst der Landelijke Inkomsten; Adelheidstraat 22, 's-Gravenhage.

C. L. Dominicus, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; Wilhelminastraat 62, Goes.

A. J. van der Boon, Havenmeester te Makassar; Kinderhuisingel 44, Haarlem.

H. C. Kouthoofd, 1e commies bij de S.S. en Tr.; Franklinstraat 113, 's-Gravenhage.

A. P. Romswinkel, Gezaghebber bij het B. B.; p/a den heer De Wolf, Eierlandschepolder, Texel.

Ch. R. W. Biljardt, Onderwijzer van het praktisch onderwijs bij den Ambachtsleergang te Weltevreden; Albrechtsweg 37, Hengelo (O.).

A. Bons, Beheerder der 1e kl. bij 's Lands Pandhuis dienst, Hotel du Vieux, Brussel, rue Saint Lazare.

Jhr. Mr. C. W. Feith, Sub. Officier van Justitie b. d. Raad van Justitie te Medan, Javastraat 17, 's-Gravenhage.

Mej. M. van Deventer, 1e Klerk b. d. dienst der S.S. en Tr., Hanenburglaan 50, 's-Gravenhage.

J. Dingemans, Hoofdopzichter bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openb. Werken, p.a. C. Dingemans, Nieuwland, Middelh.

P. W. de Wit, Hoofdverpleger b. d. D.V.G., Marnixkade 84, Amsterdam.

D. Pantekoek, wnd. Techn. Ambt. 2e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Archimedesstraat 62, 's-Gravenhage.

E. Lastdrager, Opz. der 1e kl. b. d. Fabr. der Opium regie, Archimedesstraat 62, 's-Gravenhage.

H. W. Bor, Controleur der 2e kl. b. d. P.T.T.-dienst, p.a. J. N. Fey, Koudekerkscheweg, Koudekerke (Z.).

P. Reinalda, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Staringlein 14, Amsterdam.

P. J. Frenay, 1e Officier b. d. Gouv. Marine, Boite Postale 345, Brussel.

D. K. Zon, Gouv. arts b. d. dienst der Volksgezondh. Regentesselaan 71, 's-Gravenhage.

Mej. H. W. A. Swaving, Commies b. d. Alg. Kantoor dienst b. h. B.B., Frankenslag 168, 's-Gravenhage.

H. Pouwels, Techn. ambt. 2e kl. b. d. P.T.T.-dienst Poste-restante, Zandvoort.

H. Sprong, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Segbroeklaan 9, 's-Gravenhage.

P. M. Kerstens, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O. Klimoplaan 14, Eindhoven.

B. J. Nijman, Onderwijzer a. d. Opl. school voor Inl. ambtenaren, tevens Kweekschool voor Inl. onderw. Molenweg 33, Laren (N.-H.).

V. H. Ponder, Hoofdinspecteur bij den Waterstaat en 's Lands B.O.W., p.a. Ned. Handel Mij., 's-Gravenhage.

J. B. Tanka, 1e Klerk o. h. Bel.-kantoor te Salatiga, Hotel du Vieux, Saint Lazare, Brussel, rue Saint Lazare.

W. van Wessem, Ingenieur 1e kl. b. d. Waterstaat en 's Lands B.O.W., p.a. R. Jaling, Hyacinthenlaan 21, te Hilversum.

M. H. Pille, Leeraar b. d. H.B.S. te Bandoeng, Ant Duycstraat 110, 's-Gravenhage.

J. F. L. Schneider, Boekhouder-kassier bij het Vendukantoor 1e kl. te Medan, p.a. Mr. H. Pouw, Van Eeghenstraat 89, Amsterdam.

J. A. J. Jansen, Vice-president Raad v. Justitie Soerabaya; v. Boetzelaerlaan hoek Boreelstraat, 's-Gravenhage.

P. P. Inklaar, Hoofdingenieur bij het Veiligheidstoezicht; Laan van Meerdervoort 328a, 's-Gravenhage.

A. P. F. Retel, Opzichter 1e kl. bij de S.S. en Tr.; Jan Blankenstraat 6, 's-Gravenhage.

H. W. Meindersma, Houtvester bij het Boschwezen; Brink 7, Deventer.

A. J. Loke, Commissaris van Politie der 1e kl.; Kastanje-straat 25, 's-Gravenhage.

D. Vels, Onderwijzer der 1e kl. bij het O.E.L.O.; Ant. Duycstraat 77, 's-Gravenhage.

H. v. d. Bergh, Werkmeester bij de S.S. en Tr.; Theophile de Boekweg 10a, Renkum.

A. B. Pietersen, Directeur 1e kl. bij het Gevangeniswezen; Weverslaan 3, Voorburg.

G. J. Spruijt, Archivaris bij den P.T.T.-dienst; Van Galenstraat 8, 's-Gravenhage.

Mevr. Ch. A. J. Hoek, geb. Meulenhoff, Onderwijzeres der 2e kl. bij het O.E.L.O.; p/a. Familie H. Begemann, „De Zwaluw“, Ellicom.

E. R. Wolff, Referendaris 1e kl. bij het Dep. van Gouv.-bedr.; Lubeckstraat 57, 's-Gravenhage.

A. van Benthem, Ondermagazijnmeester 1e kl. Alg. Pakhuizen; 1ste Daalschedijk 234bis, Utrecht.

A. A. Frijd, Boscharchitect 1e kl. bij het Boschwezen; Franchjerg-Samsó, Denemarken.

J. B. de Wilde, Ambtenaar voor Chineesche Zaken; Huidekoperstraat 21, Amsterdam.

L. A. Brasem, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O.; Copernicusstraat 63, 's-Gravenhage.

N. Messchaert Snellen, Adsp.-ambtenaar 2e kl. bij den dienst der In- en Uitvoerrecht en Accijnzen; Oost-einde 37, Voorburg.

Mevr. E. S. Lopulisa, geb. Noija, 1e Klerke bij de S.S. en Tr.; Daguerrestraat 56, 's-Gravenhage.

J. G. Lopulisa, Techn. ambt. 4e kl. bij den P.T.T.-dienst; Daguerrestraat 56, 's-Gravenhage.

J. H. Echter, Commies bij de S.S. en Tr.; Hotel Astoria, 's-Gravenhage.

J. Visser, Inspecteur bij de Centrale Kas; Aert v. d. Goesstraat 38, 's-Gravenhage.

J. Everts, Inspecteur bij den dienst der Zoutregie; Wilhelminalaan 28, Rijswijk (Z.-H.).

Th. Mahler, Burgerl. ambt. bij den Topogr. dienst; Statenlaan 2, 's-Gravenhage.

F. J. Appelman, Opperhoutvester bij het Boschwezen; Vogelkersstraat 48, 's-Gravenhage.

L. Ch. H. Wagenaar, Gedipl. techn. ambt. 1e kl. bij de Opiumfabr.; Suezkade 98, 's-Gravenhage.

SURINAAMSCH AMBTENAAR MET VERLOF:

E. A. Lochüschen, Commies ter Gouvernements-Secretarie te Paramaribo; Reinkenstraat 43, 's-Gravenhage.

STAALWAREN - GEROZILVER - PORTRETLIJSTEN
BLOEMPOTTEN - ROOKTAFELS - SPIEGELS
BORSTELHANGERS - GLASWERK - PORSELEIN

J. A. SCHLETTE - DEN HAAG

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 50 5441
TELEFOON 50888 :: POSTGIRO 43903

SLIJPERIJ - REPARATIE-INRICHTING
EMBALLAGE VOOR VERZENDING VRIJ

Hotel-Restaurant **VELSERBEEK**
VELSEN, TELEFOON No. 504

RUSTIG VERBLIJF :: PRIMA KEUKEN
Aanbevolen Adres voor „Oost en West”

FIRMA AUG. SAVELKOUL

AMSTERDAM

HET BESTE ADRES VOOR
INDISCHE UITRUSTINGEN
PALM BEACH
COSTUMES

NUTS KWEEKSCHOOL VOOR
ONDERWIJZERESSEN

MET INTERNAAT
GUYOTSTRAAT 11 - NIJMEGEN

Vierjarige cursus met voorbereidende klasse
in aansluiting Lagere School. Leergeld f 75.-.
Gelegenheid tot het maken van huiswerk
op de school onder deskundig toezicht.
Kostgeld en schoolgeld voor internen f 750.-.
In bijzondere gevallen kan reductie worden
verleend. Als externen kunnen ook jongens
worden toegelaten. Prospectus verkrijgbaar
bij den Directeur der school en het bestuur,
Hertogstraat no. 141. :::

Aanmelding vóór 1 Juli bij den Directeur, **Guyotstr. 11.**

De Secretaris,
J. C. J. ROMSWINCKEL.

G. J. R. v. d. GAAG & ZON
GROENMARKT 27
TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
DROGERIJEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5625

Eindelijk onvermengd genoeg:

EEN **CHRYSLER**, REEDS VANAF F 2900.-
N.V. JAMES NEFKENS AUTOHANDEL

LAAN VAN MEERDERVOORT 96c :: TELEF. 35970
ALLEEN-VERTEGENWOORDIGING VOOR DEN HAAG EN OMSTREKEN

TOKO BOGOR

SUEZKADE 122 a,b - DEN HAAG - TEL. 33472

AANGEKOMEN:

VERSCH INDISCH FRUIT,

o.a. POMPELMOES,
SAWO-MANILLA
en VERSCHE DJEROEKS

N.V. ESCEHA, LAAN V. MEERDERVOORT 53

Ziekenverplegings } artikelen
Toilet- en Baby }
Bandages, ook naar maat
Verband en Chir. Instrumenten
Gediplom. Verpleegster aanwezig
DEN HAAG - TELEFOON 31818

Mutatiestaat van 30 Mei tot 6 Juni.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

- L. Pyttersen, Groningen, Kraneweg 35. f 5.-
E. K. J. de Sitter, Agent Geldersche Credietvereniging,
Groningen, Vischmarkt 39a. f 5.-
Dr. J. H. A. T. Tresling, Oogarts, Groningen, Hofstraat
16. f 5.-
De Twentsche Stoom-Kapokfabriek Nijhuis & Co. te
Almelo. f 5.- (behoort tot abd. Twente).
Waterleidingmaatschappij „Ajer-Beresih” te Amster-
dam, Heerengracht 570. f 5.-
Ir. G. C. M. Smits, Directeur Waterl. Mij. „Ajer-Beresih”,
Amsterdam, Heerengracht 570. f 5.-
N.V. Assurantiëkantoor „Holland-Indië” te Amsterdam,
Singel 202-208. f 5.-
L. C. G. Douwes Dekker, Apotheker, Apeldoorn, Ker-
laan 53. f 5.-
J. H. Ruskamp, Directeur v. h. Bijkantoor v. d. Amster-
damsche Bank, Apeldoorn, Van Rhenenslaan 1. f 5.-
Mevrouw F. Graichen, Deventer, Nieuwe Markt 49. f 5.-
D. den Baars, Oud-Hoofdonderwijzes O.-I., Wassenaar,
Molenplein 10. f 5.-
J. A. Saurel, Oud-Kapitein N.-I. L., Den Haag, Thomas
Schwenckestraat 5. f 5.-
Th. van Voorthuysen, Gecommitteerde voor Indische
Zaken aan het Departement van Koloniën te Den
Haag. f 5.-
J. G. Tjassens Keiser, Administrateur s.f. „Remboen”,
Keboemen. f 12.-
Ir. Th. M. B. v. Marle, Hoofd N.-I. S. te Semarang. f 12.-
P. Rijkers, Kolonel M. G. D. te Magelang. f 5.-
W. E. Hompe, O.-I. Ambtenaar m. v., Nijmegen, Van
Slichthorststraat 36. f 5.-
H. J. Levert, Den Haag, Paramaribostraat 3. f 5.-
H. G. Senf, Den Haag, Benoordenhouscheweg 86
Mevrouw J. A. van Emden, Administratrice Dep. v.
Justitie N.-I., Den Haag, Gr. Hertoginnelaan 166. f 5.-
Rectificatie: Mr. M. Koppius, Advocaat en Procureur,
Groningen, Ubbo Emmiusingel.
- Voorzitter afdeling Groningen.
Eigen aanmelding.
den heer H. Stigter te Apeldoorn.
Eigen aanmelding.
den heer J. J. Ebens te Wassenaar.
Secretaris Afd. Den Haag.
den heer F. van Peski te Den Haag.
Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” in Oost-Indië
den heer A. A. Th. Fortgens te Bandoeng.
Eigen aanmelding.
den heer C. J. Feith te Den Haag.
den heer J. M. Baretta te Den Haag.
Secretaris afd. Den Haag.

Nieuwe Begunstigers:

- Mevrouw de Weduwe van Swighem, Nijmegen, Van
Oldenbarneveldstraat 63.
Ongevallen-Verzekering Maatschappij „Fatum”, Den
Haag, Groenhovenstraat 2. } Eigen aanmelding.

Af schrijven:

- J. G. L. Houthuysen, oud-Notaris, Den Haag, van Weede
van Dijkveldstr. 78 (overleden).
W. C. Clasener, Amsterdam, Admiralengracht 201 hove
C. L. Wong-Lun-Hing, Amsterdam, Hobbemakade 70

Adresveranderingen:

- S. F. van Julsingha, van: Bilthoven, van Beetslaan terug
naar: Den Haag, Hoornbeekstraat 54.
M. de Vos, Kapitein-Adjutant v. d. Koloniale Reserve,
Nijmegen, van: Javastraat 31 naar: Groesbeekscheweg
174. (Rectificatie).
J. J. C. van Dijk, fgd. Controleur B.B. van: Paré-Paré
naar: Rotterdam, Jonker Fransstraat 67A. f 5.-
K. Kamp, van: Amsterdam, Zocherstr. 213 naar: Rotter-
dam, Gr. Visschersplein 27 B. f 5.-
A. E. Samson, Amsterdam, van: Vondelstr. 44 naar: De
Lairessestraat 5.
A. L. Wever, Utrecht, van: Kromme N. Gracht 21 naar:
Mengelberglaan 7.
Openbare Leeszaal en Bibliotheek te Enschedé, van:
Markt 14 naar: Langestraat 9.
M. A. Streefkerk, van: Den Haag, Stuyvezandplein 20
naar: Bussum, N. Hilversumsche weg 68. f 5.-
J. Swartjes, oud-Luit.-Kolonel N.-I. L., van: Nice, Rue
du Rocher 4 naar: Den Haag, van Bleiswijkstraat 2a.
f 5.-, (Contributie '28 reeds voldaan).
- H. M. G. Dikshoorn, van: Den Haag, Lijsterbesstr.
terug naar: Scheveningen, Alkmaarschestraat 15.
R. J. Goddard, Uitgevers-Bureau „Boek en Periodiek”,
Den Haag, van: Jacob Gillesstr. 20 naar: Houtstr.
weg 58a.
A. B. A. Soleman, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, van
Nicolaistr. 70 naar: Hendrik van Deventerstraat 91.
Mevrouw de Weduwe H. W. van Dalisen, van: Den Haag,
Willem de Zwijgerlaan 31 naar: Bandoeng, p.a. P.
Arends, ingenieur Telegraafdienst.
G. A. Menalda, Inspecteur van Financiën m. v., van
Magelang naar: Gorredijk (Fr.).
A. F. Creutzburg, bevorderd tot: Hoofdbeheerder van
Landspandhuis Kapasan te Soerabaja.
A. A. Th. Fortgens, Militair Apotheker 1ste kl., thans
Bandoeng, Halmheirastr. 8.
Mr. H. A. Nauta, thans: Voorzitter Landraad te Solo.
D. van Reijendam, Ambtenaar Telefoondienst, geplaatst
te Modjokerto.
Dr. J. H. N. van der Burg, Leeraar M.O., van: Arnheim
Onderlangs 8 naar: Weltevreden, Poste restante.

KLEUTERHUIS „CLYNE DYCKE” te ZEIST

TEHUIS VOOR KINDEREN VAN ELKEN LEEFTIJD
zoowel voor VAST-, als voor KORTER- of LANGER
VERBLIJF in de Vacantiedagen en bij op reis zijn van de Ouders

GELEGEN IN HET VILLAPARK, Fr. v. d. Putterlaan No. 14, Telefoon: Zeist 346
Prospecti worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Directrice N. E. LANGEREIS

AANBEVOLEN DOOR DE VEREENIGING „OOST EN WEST”

